

DOMOLJUB

Iziduje vsak četrtek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tujke države 6 K.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, — Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 3.

V Ljubljani, dne 20. januarja 1916.

Leto XXIX.

Lahu se vračuje.

Lah se jezi in mi mu to iz srca privoščimo. Seveda: hotel je dobiti oblast nad Jadranskim morjem na obeh plateh. Albanijo je hotel imeti v svoji oblasti in v ta namen je zasedel Valono in se zvezal s pustolovcem Esad-pašo. Pa ne samo na Albanijo, njegove skomine so šle še mnogo dalje. Zahteval je zase celo Dalmacijo in velik del hrvaškega Primorja; pri tem, kar se samo po sebi razume, tudi Istro in Trst. Ne vemo, koliko so mu obljubili vsega tega državniki nam sovražnih držav; ker pa poznamo, kako neutешljiva je požrešnost našega sosedu, po pravici sklepamo, da se mu je moralo vse to črno na belem zagotoviti, da je dobil toliko žalostnega poguma, kolikor ga mu je bilo treba za izdajsko prelomitev njegove pogodbe z našo državo. Obljube ima. S temi obljubami je bilo tudi zvezano uničenje našega naroda. Ko bi se te obljube uresničile, bi bilo po nas; razbiti, razdeljeni bi narodno umrli. Iredentovci, ki so se v Trstu, Istri in Gorici pasli v sovražstvu nad nami in nad Avstrijo tako, da skoraj ne vemo reči, ko ga so bolj sovražili, nas ali državo, so gotovo vesela vriskali, ko so slišali o slavnih obljubah, s katerimi so nakrmili Rusi, Angleži in Francozi laškega poštenjaka. Iskreno so se veselili, da bo pri tem tudi zadela smrt na obsodba od njih tako zaničevani in sovraženi slovenski in hrvaški narod.

Prišlo pa je vse drugače. Med Albanijo in Dalmacijo se dvigujejo kvišku kamnite pečine črnogorskih gor, iz katerih pada proti morju v hudi strmini visoki Lovčen. Pri svoji špekulaciji na oblast nad Jadranskim morjem so Lahi prav močno špekulirali na črnogorskega tasta svojega kralja in z njim vred tudi na naravno trdnjavo gore Lovčen, s katero so mislili, da bodo obvladali morje in južni del Dalmacije. Urezali so se pri svojem računu. Tri dni

so bile nastavljene v prošlem tednu cevi močnih topov z avstrijskega obrežja in z avstrijskih ladij na Lovčenov vrh in te tri dni so neprestano plezali neustrašni avstrijski vojaki po strmi steni te gore in po treh dneh je bilo na vrhu Lovčena vse, kar so Francozi napravili utrdbe na tem vrhu in z njimi vse, kar je bilo francoskih in črnogorskih baterij, razbito in uničeno, in avstrijski vojak je zasedel ta vrh in na njem razvil zastavo naše države. Lovčen je padel. In sedaj gledajo avstrijski topovi doli po sinjem Jadranskem morju, pa tudi proti črnogorskim seliščem in oznanjajo, da bo v kratkem avstrijska armada gospodovala po vsem črnogorskem ozemlju. Cetinje so padle za Lovčenom. Tretji kralj že beži s svojega stanovališča in iz svoje države na tuje, ker je zaupal obljubam, ki so se izkazale neizpeljive in državam, katerih poštenje ni prestalo preizkušnje. Za belgijskim Albertom, za srbskim Petrom bega tudi črnogorski Nikita, ubežni kralj, na tuji zemlji.

Razumemo, da Lah žaluje in da težka mora lega nad celo solčno laško državo. Pol milijona laških sinov je že izkrcavalo ob Soči, v Karnskih planinah in v Južnih Tirolah brez vsakega uspeha. Sto in sto tisoč mater in žena joka za svojimi dragimi, ki jih je nezvestoba in z njo zvezani krivični pohlep gнал v krvavo smrt. Revščina gostuje pri nešteti družinah, lakota vihti svoj strašni bič nad nesrečno laško domovino; uspeh pa je ta, da je danes izpolnitev laške pohlepčnosti po Jadranskem morju veliko dalje, veliko bolj nemogoča, nego je bila kedaj preje. Mi smo imeli z Lahom pogodbo, po kateri smo se zavezali, da ne bomo povzročili nobene izpremembe na balkanskem polotoku v svojo korist s tem, da bi zasedli kak kos zemlje na Balkanu, da se ne bi o tej stvari dogovorili z Lahi in jim dali naši morebitni pridobitvi primerno odškodnino. To pogodbo smo mi tudi zvesto izpolnjevali in kljub temu, da

nas je težila kakor bi imeli težko železje prikovano na nogah, do pičice zvesto držali. Lahu to ni bilo dovolj. Hotel je sam vse, hotel je nas pregnati iz naše dedne zemlje, hotel je uničiti avstrijsko državo na jugu, odtrgati jo od morja, prerezati ji krvno žilo. In sedaj uživa zaslužen plačilo. Naše zastave vihrajo na Lovčenu, cela Srbija in večji del Črne gore sta že osvojeni, laški vojaki pri Valoni pa v strahu gledajo, kdaj jih bo zajela sovražna armada in jim tudi na tem mestu z obrestmi plačala njihovo zahrbtno izdajstvo. Lah je žalosten. Hudo se mu povračuje njegov greh, zato pa je po pravici vesela vsa naša država in v nji ne najmanj naš slovenski narod.

Preizkušnja.

Petnajststolet bo kmalu, ko je zapisal učen in svet menih, Vincenc iz Lerina, te besede: »Tisti je pravi katoličan, ki mu je katoliška vera nad vse, ki se ne da premotiti od nobene stvari, ne človeka, ne nagajenja, ne govornice, ampak vse to prezira, trden in stanovit v svoji veri!«

Bili so takrat hudi časi. Z vseh strani so se širili dvomi in zmote. Tudi nekateri učeni moške so zašli v zmoto. In posebno to je ljudi begalo in pohujšavalo. Vincenc jim je pa glasno zaklical: Ne dajte se zbegati in premotiti! Bog vas preizkuša! Čim večji in čim bolj učeni so tisti, ki širijo zmote, tem večja je preizkušnja. Ne bojte se in ne omahujte! Vztrajajte! Čas preizkušnje bo prešel. Tisti je pravi katoličan, ki vztraja!

In res je čas preizkušnje prešel, resnica je zopet zasijala v vsej svoji lepoti, krivi učenci so se osramočeni poskrili, katoličani pa so se veselili, da so ostali zvesti Bogu in Cerkvi.

Bog vas preizkuša! Te besede kliče

Vincenc Lerinski tudi nam, ko so prišli nad nas tako hudi časi.

Časih Bog preizkuša našo vero, časih upanje, časih ljubezen, vedno pa našo krščansko krepost.

V dobi sv. Vincenca je Bog preizkušal v ero človeštva. Tu je bila Cerkev, učiteljica resnice, tam pa raznovrstne izmišljene človeškega duha. Človeštvo se je moralo odločiti ali za nauk sv. Cerkve ali pa za nauke ljudi. Bila je težka preizkušnja. Nauki sv. Cerkve so globoke skrivnosti, vzvi-

znali, ali je njih vera dosti trdna, dosti živa, dosti zvesta.

V prvih časih krščanstva je Bog preizkusil ljubezen ljudi. Verovali so že, a pokazati je bilo treba, ali je njih ljubezen do Kristusa taka, da vse preмага, tudi pekel in smrt. Bog je pripustil, da se je torekoč ves pekel dvignil zoper Cerkev in nje sinove. Začela so se leta strašnega preganjanja. Dan za dnevom je stalo pred očmi kristjanov vprašanje: Kaj bolj ljubite, ali Kristusa, ali sami sebe, svojo komod-

ko ga je vprašal po Jobu? Gospod je satanu rekel: Ali si premišljeval mojega služabnika Joba, da mu ni enakega na zemlji, da je pravičen mož, ki se Boga boji, hudega zdržuje in nedolžnost ohrani? In satan je odgovoril: »Kožo za kožo, in vse, kar človek ima, bo dal za svoje življenje; stegni svojo roko in dotekni se njegovih kosti in mesa, pa boš videl, da te bo v obraz kletl.« Tako je našuntal satan rimske cesarje, da so po božjem dopuščanju dejali kristjane na to najstrašnejšo preizkušnjo; ali kleti Jezusa ali dati življenje! Vemo, kako je sto in sto mučencev radostno dalo mlado življenje, da so izpričali svojo ljubezen do Kristusa.

Sedaj je pa prišla preizkušnja tudi na nas. Bog je dopustil, da je nastala ta strašna vojska. Zdi se, kakor da je ta vojska z vsemi svojimi grozotami božja preizkušnja našega upanja, našega zaupanja v Boga in božjo previdnost.

Bog hoče, da se pokaže in da sami spoznamo, kako je z nami.

Ali nismo morda v zadnjih časih le preveč pozabili na Boga? Ali nismo svojega srca preveč navezali na svet in svetne dobrine? Ali nismo preveč upali in zaupali sami v sebe, v svojo moč, v svoje delo, v svoje znanje? Ali nismo kakor brez misli, brez občutja, brez srca molili tiste molitve, ki nas je učil sam Gospod: Oče naš, kateri si v nebesih? Ali nismo napravili tistega otročjega zaupanja v nebeškega Očeta, kakor ga nas je učil Jezus na gori, da bi se v vseh težavah življenja popolnoma njemu zaupali, njemu izročili?

Preizkušnja je tu. Kako jo bomo prestali? Ali jo bomo po zgledu zvestih katoličanov prejšnjih časov? Kaj bo pokazala vojna?

Žal, za mnoge je že pokazala. Pokazala je, da je v nas premalo zaupanja v Boga in v božjo previdnost.

Kaj se vse sliši? Celo kletve zoper Boga! Prav satanu se izpolnjujejo besede: »Dotakni se človeka, pa boš videl, da te bo kletl.« — Mati kolne Boga, da ji je sin padel v vojski. »Misli la sem,« pravi, »da bi mi ga Bog vrnil, pa naj bo kakršenkoli, če mi ga le pol domov prineso. A ni me uslišal!« Uboga mati! Ko bi ona vedela, kar Bog ve, morda bi se po golih kolenih plazila v cerkev, da bi Boga zahvalila za njegovo dopuščanje! Drugi kolne trpljenje. Seveda je hudo, a Bog ve, da smo še več zaslužili. Ali je moglo na svetu še dalje tako biti? Ta napuh, ta razuzdanost, to grdo brezverstvo, ali ni vse to vpilo k Bogu za maščevanje? A trpe tudi dobri, pravijo. Za dobre se ne bojmo. Tisti, ki so res dobri, bodo tudi to preizkušnjo dobro prestali. Dobro vedo, da jih trpljenje očisti in dviga, in pa, da je božja volja tudi, kadar pošilja trpljenje, sveta in ljubezni polna.

Za slabe je vojska božja kazen, za resnično dobre čas še popolnejšega očiščenja in posvečenja. Gre še za tiste, ki omahujejo v sredi. Za te je preizkušnja najresnejša. Tem posebno kliče Vincenc Lerinski: Bog vas preizkuša! Spomnite se svoje vere, spomnite se prelepe resnice o božji previdnosti! Zaupajte v Boga! Naj bodo okrog nas še take teme, naj bi bilo vse brezupno, nad nami je Bog, in če je Bog z nami — in z nami je, če se mu zaupamo —

† Frančišek Povše.

lene nad vse človeško tuhtanje, in kar je pokvarjeni človeški naravi najmanj všeč, nauki nasprotni strastem in posvetnim željam našega srca. Nauki ljudi so pa bili lahkomišelnost, znižavali so skrivnosti in zmanjšavali njih resnobo. Odločiti se je bilo treba. Pokazati je bilo treba, koliko je v vsakem verske moči, zvestobe, krščanske kreposti. Bog je dopustil to preizkušnjo, da bi ljudje sami izkusili in spo-

nost, svoje užitke, svoje življenje? Vedno so morali biti pripravljeni, da izpričajo svojo ljubezen do Kristusa. In pričevali so s svojo krvjo, da ljubijo Jezusa Boga bolj kot vse na zemlji, bolj kot svoje starše in drage, bolj kot svoje imetje, bolj kot svoje življenje. Bili so ti časi — časi strašne preizkušnje. Marsičemu se človek iz ljubezni odpove, sam sebi in svojemu življenju pa le težko, težko. Kaj je že dejal satan Bogu,

tedaj bo dobro za nas, dobro tudi tedaj, ko bi se nam po človeško zdelo, da huje biti ne more!

Zakaj pravimo to? Zato, ker ne vemo, ali ne bo nad nas še hujših dni!

Pregled po svetu.

Lovčen. Ni ga bilo izobraženega človeka, ki ne bi bil poznal vsaj po imenu tega branika črnogorske zemlje. Splošno je bilo prepričanje, da je ni sile, ki bi bila kos tej naravni in umetni trdnjavi, ki se spenja dobrih 1700 m navpik nad našim čarovitim Kotorskim zalivom. Listi vsega sveta pišejo sedaj o nepričakovanem junaškem činu avstrijskih čet, ki so se s silovito drznostjo polastile te tako važne postojanke. Skandinavsko časopisje pravi, da spada ta zmaga med najsilovitejše uspehe sedanje vojske, saj je Lovčen imel desetkrat toliko ovir, kakor Dardanele. Danski in švedski listi pravijo, da je ta zmaga tako slavna, da je pomembna za svetovno zgodovino. »Reichspost« pravi: »Kotorski zaliv je z osvojitvijo Lovčena postal najmočnejše naše, če ne sploh najmočnejše pristanišče na svetu.«

Zveza Grčije z Bolgarijo je pretrgana, ker so Francozi in Angleži razstrelili most čez Strumo, 6 km od Demir Hisarja na progi Solun—Seres. S tem je tudi pretrgana železniška zveza s Turčijo. — To sporočilo so imeli italijanski listi.

Francoski ministrski predsednik Briand bo moral baje odstopiti. Padec spravljajo v zvezo s ponesrečeno vojsko na galipoljskem bojišču.

Zakaj so se umaknili Angleži in Francozi z Dardanel? Angleški vojaki pripovedujejo o čudoviti hrabrosti turškega vojaštva, zlasti pa o strašnem učinkovanju avstrijskih težkih topov; tudi so utrdbe na Galipoliju tako močne, da ni kazalo drugega, nego umakniti se. — Sedaj je prosta turška galipoljska armada, ki šteje 100.000 mož. — Izgube ententine armade znašajo 60 odstotkov izkrcanega moštva.

Francozi zasedli Krf. Na otoku Krfu se je izkrcal neki francoski oddelek, ki je razvil ondi francosko zastavo, zasedel Achileon in brzojavno postajo ter zaplenil neko vojašnico. (V Achileonu se je svojčas rada mudila naša cesarica Elizabeta. Kupil ga je pozneje nemški cesar.) Poslaniki entente so zadevo pojasnili grški vladi čes, da ne gre za zasedenje otoka, marveč da hočejo dobiti srbskim četam (ranjencem) potrebno zavetje.

Amerika in osrednji državci. Zadeva zaradi potopljene ladje »Persia« je ugodno končana. Nemčija je dala zadovoljive obljube. Prijatelji Nemčije v Ameriki hočejo napraviti razpoloženje proti Angliji.

Posvetovanja v Rimu. Črnogorski princ Danilo in njegova žena sta se pripeljala v Rim. Nastanila sta se v Kvirinalu. Kraljica Helena, pozneje pa tudi kralj, dalje vojvoda Aosta, poveljnik armade ob Soči, so se s princem Danilom več časa razgovarjali. Kralj je zaslíhal zunanega ministra Sonnina, mornariškega ministra Corsija in veleposlanika Titttonija. Dne 14. januarja so bili

zopet klicani vsi ministri v Kvirinal. Kralj je po osmih mesecih prvič zopet podpisaval dekrete, nato se je posvetoval dolgo časa z ministri. Ko so se drugi že odstranili, se je še razgovarjal s Sonninom, Salandro in z vojnim ministrom. Sprejel je nato ruskega poslanika Giersa, ki ga je popoldne v vili Ada še enkrat zaslíhal, takoj za njim pa francoskega in angleškega veleposlanika.

V Mehiki vojska in umori. V Madeiri je 125 Američanov pod vodstvom Maksimiana Marqueza napadlo generala Rodriguesa; general je mrtev. Tudi general Almeida je ustreljen. — Proglašeno je vojno stanje.

Svetovna vojska.

Nepričakovani uspehi avstrijske armade v Črnigori: Lovčen zaseden, Cetinje v avstrijski oblasti, Beran in bližnje višine osvojene.

— V Budvi in Splču našli vojaki.

— Črnogorci izgubili do 200 topov.

— Velikanski pomen Lovčena za naše primorje. Udarec za Italijo.

— Naše izgube na Lovčenu samo 153 mož.

— Vojska z Rusi čedalje ljutejša; sovražnik ima ogromne izgube.

— Nov ruski poraz ob Besarabski meji.

— Naši letalci nad obrežnim italijanskim mestom Rimini.

— Zmage naših čet pri Oslavju; do 1000 laških ujetnikov.

— Črnogorci odložili orožje.

ČRNAGORA.

Na Lovčenu vthra avstrijska zastava.

Pa so spet zaplapolale zastave po zmagoviti Avstriji; pa smo spet z radostnim in hvaležnim srcem zaklicali: »Tebe, o Bog, hvalimo!« Padla je v roke naše zmagovalne armade postojanka, ki se je zdela nezavzetna, ki so jo smatrali za nepremagljivo, padel je Lovčen z vso utrdbo.

Dne 9. januarja se je polastila naša hrabra pehota po tridnevem trdem boju, podpirana s sodelovanjem težkega topništva in vojne mornarice — vojnega ozemlja, ki štrli 1700 metrov visoko iz morja nad Kotorskim zalivom.

Kaj pomenja osvojitve te takorekoč pravilčne gorske trdnjave v vojaškem pogledu, je dovolj znano. Vedno se je govorilo in ententariji so bili zatrdno prepričani, da je Lovčen naraven, utrjen in tako zastražen zid, ki preko njega ni moč priti tudi najhujši sili. A naša armada danes gospoduje nad Lovčonom in je trdna v posesti ondi ogrožene morske obali. Posest Lovčena pomeni, da je nezavzetno pristanišče v Kotoru, pomeni grenak pelin in nepričakovan udarec za entento, predvsem za Italijo.

Lovčen je bila doslej takozvana »sveta gora« Črnogorcev, je krona široke in visoke planote, ki zapira zaledje veličastnega Kotorskega zaliva.

Osvojitve Lovčena (visok 1759 m) se imenuje danes najslavnejše dejanje v seda-

nji vojski. Artiljerija, ki je podpirala v naskakovanju izurjeno pehoto, zasluži obenem z naskakovalci vso pohvalo. Naskakovanje na vrh je trajalo celo nedeljo in ponoči do ponedeljka.

Lovčen obvladuje celo ozemlje čez Njeguš na Cetinje, kakor tudi cesto, ki vodi čez Rijeku v Bar, na drugi strani pa v Podgorico.

Plen na Lovčenu. Črnogorci so popustili 40 topov in dva 24 cm možnarja, mnogo streliva, pušk, živil in obleke. Topovi so deloma nepoškodovani.

Beran in bližnje višine v severovzhodni Črnigori so zasedle po hudem boju naše čete, kar je velikega pomena za nadaljnje bojevanje. — Pri Peči je bilo zopet izkopanih 13 srbskih topov.

Naše prodiranje. V okolišču Lovčena so naše bojne sile pregnale sovražnika čez Njeguš, t. j. bližnja postojanka ob poti v Cetinje. Tu se nahaja črnogorski arzenal in municijsko skladišče. Proti morju so zasedli naši višine zahodno in severozahodno od Budve. (Budva je malo dalmatinsko pristanišče južno od Kotora.) Tudi višine okrog Grahova so zasedli naši vojaki in sicer po boju, ki je trajal 70 ur. (Grahovo se nahaja severozahodno od Kotora.)

Črnogorsko poročilo o padcu Lovčena.

»Na lovčenski bojni črti so pričeli Avstrijci ljuto bitko, ki je trajala štiri dni; neprestano je divjal orkanu podoben ogenj z vojnih ladij in iz kotorskih utrd. Sovražnik je prišel v naše prve obrambne postojanke na Lovčenu. Naše čete so ga večkrat odbile in so mu zadale hude izgube. Bodoči večer se je boj ljuto nadaljeval. Avstrijci so uporabljali dušljive pline, vsled česar so se mogli polastiti naših postojank pri Kuku in Krstcu...« — Na Lovčenu je zapovedoval kraljev sin princ Peter, ki je bival v Budvi, in general Martinović, znan iz balkanske vojske. Priznati se mora, da so se Črnogorci hrabro in junaško vojskovali. Vsaka ped zemlje se jim je morala iztrgati z vročim bojem. Črnogorske čete, stoltnije, niso osredotočene. Ljudje branijo svojo lastno vas. Ne udajo se, ker smatrajo to za največjo sramoto. Svoje mrtve in ranjence vzamejo s seboj. Ženske skrbe za preskrbo z živežem, strežejo ranjence in se tudi vojskujejo. Lovčen jim je svet, ker so tam pokopani člani vladarske rodbine Petrović-Njeguš. Kralj Nikolaj je bil rojen v Njegušu. Vsaka vas, vsak vrh je zgodovinskega pomena. Črnogorci zelo ljubijo svojo domačo grudo.

Stok in jok Lahov. »Corriere della Sera« piše o padcu Lovčena: »Lovčen je gospodar kotorskega zaliva in ceste, ki vodi v Cetinje; njegova izguba zelo boli. Lovčen bi lahko omejeval svobodo Avstrijcev v Kotoru, v tem čudovitem morskem opirališču. Francija bi bila to tudi dosegla, če bi bila poslala več in boljših topov tja. Avstrija gospodari zdaj na gori, ki jo je že dolgo in še pred vojsko želela. Priznati se mora, da je to velik uspeh Avstrije, ki ga še povečajo uspehi avstrijskih čet, prodirajočih v drugih odsekih. Nasproti strašnemu pritisku, ki grozi, da zdrobi celo Črnogoro, bi bilo mogoče kaj storiti, ako bi poslali tja celo armado, a nahajali bi se sami v nevarnosti, da bi skupno ponesrečili. Vse-

kakor obstaja žalostno dejstvo, da je dosegla Avstrija jamstvo in da se nahaja Crnagora v najhujši nevarnosti.

Nemška sodba o lovčenski zmagi: Hrabre avstrijske čete so z naskokom vzele Lovčen, kar ne zapečati samo usode Črnogore, marveč najhujše udari Lahe v sedanji vojski. Najvažnejši smoter, ki ga zasleduje Italija v sedanji vojski, je nadvlada na Jadranskem morju; predpogoj za to bi bil, da ostane Lovčen last Črnogore. Prvič, odkar je izbruhnila italijanska vojska, se je vrnil laški kralj v glavno mesto ne le zato, ker ga kot zeta zelo skrbi usoda starega kralja Nikolaja, marveč tudi zato, ker se je zgodil dogodek, ki ga je smatrala njegova vlada že v mirnih časih za veliko narodno nesrečo.

Važnost Berana. Beran, ki so ga naše čete te dni zasedle, je bila najmočnejša postojanka Črnogore precej daleč južno od Bjelopolja. Leži na pol poti zapadno ob navpični zvezni črti med Novim Pazarjem in Pečjo in je služila v prvi vrsti za brambo prehoda čez reko Lim. Berane je za prodiranje v Črnogoro najdalekosežnejšega pomena, kar tudi pojasnjuje, zakaj so zavzeli Črnogorci svojo glavno postojanko pri Beranu. Berane je namreč ključ od vzhodne strani za ceslo na Cetinje, glavno mesto Črnogore.

Cetinje v avstrijskih rokah. Nepričakovano hitro je šlo. Kar zaporedoma so se zvrstila poročila: Lovčen zavzet; naši 6 km pred Cetinjami; Cetinje zasedeno. Dne 14. januarja so listi raznesli to novo radostno obvestilo, ki svedoči, da je tudi usoda Črnogore skorajda zapečaten. Mesto je nepoškodovano; prebivalci mirni. Prestolnica črnogorskega kralja je naša.

Črnogorci pregnani iz Budve. Ta obmorska južna točka v dolnji Dalmaciji je bila nekaj časa izpraznjena ter so se je lastili Črnogorci. Zdaj so se morali umakniti tudi tu, ker so avstrijski vojaki zasedli bližnji vrh Majni vrh.

Naša črnogorska fronta tvori sedaj obliko podkve; odprtina je široka še kakih 80 km. Edino tu je še izhod, da se umakne črnogorska armada, ako hoče uiti katastrofi. Zdi se pa, da se bodo vršili še hudi boji, zlasti pri Skadru, a osvojitve vsega črnogorskega ozemlja je le še vprašanje časa.

V Špiču naše čete. Naše vojne sile so zasledujoč sovražnika zasedle najjužnejšo točko Dalmacije — Špič.

Plen v Cetinju. V mestu je zaplenjenih okrog 150 topov raznih vrst, 10.000 pušk, 10 strojnih, veliko streliva i. dr. — Vseh ujetnikov v Črnigori — okrog 1000.

Naše izgube na Lovčenu znašajo samo 153 mož. Vrh Lovčena je zasedel prvi stolnik Kraus.

Svetovno časopisje se peča zadnje dni vseprek povečini z avstrijsko zmago v Črnigori in na Lovčenu. Priznava se splošno, da je s tem najbolj udarjena Italija.

VOJSKA Z RUSI.

Boji še trajajo. En dan Rusi malo prenehajo, da nato tem silneje pritisejo. Mirovali so 10. jan., naslednji dan zjutraj so pa po najlutejši topovski pripravi napadali zlasti prostor Toporovec-Rarancze.

Uspeh tak kakor vselej, namreč izguba municije in svojih ljudi.

Novi naval dne 11. januarja. Ljuti boji so se tudi 11. januarja razvili na bojišču ob besarabski meji. Sovražnik je pričel nekoliko po opoldnevu sipati na naše postojanke topničarski ogenj. Prvi napad s pehoto je pričel tri ure pozneje. Njegovi globoko strnjeni oddelki so poizkušali petkrat povrsti in ob desetih zvečer šestič, da vdoro v naše črte. Vselej zaman. Hrabri branilci so odbili s pomočjo izborna delujočega topničarstva vse napade. Umikanje se je deloma razvilo v nereden beg. Njegove izgube so velike. Pred odsekom nekega bataljona leži 800 Rusov. Posebno so se odlikovali severomoravski pešpolk št. 93 in honvedska polka 30 in 307. Sicer na severovzhodu mestoma praske. Število ruskih ujetnikov v zadnjih bojih znaša 3700, med njimi 120 častnikov.

Poročilo očividca o ruski ofenzivi. Napadati so pričeli Rusi dan pred božičem, in sicer so napadali z veliko ljutostjo. Avstrijci, ki so se trajno branili, so šli nazaj proti Raranczu in Toporovcu. Rusi so jim sledili, a niso niti slutili nevarnosti, ki jih čaka. Ko pridejo namreč Rusi pred navedena kraja, izvedejo Avstrijci nepričakovano protinapad. Vrgli so se liki veter na Ruse in so jih uničevalno porazili. Električni tok največje napetosti v žičnih ograjah je usmrtil veliko Rusov; veleko častnikov in vojakov je ubila tako elektrika. Ko se je prvič zrušila ruska ofenziva, so ujele avstrijske čete nad 8000 Rusov.

Žične ovire — smrt za Ruse. Romunski listi pišejo, da je ob ruski ofenzivi proti Černovicam padlo največ kozakov in Čerkezov in sicer ob žičnih ovirah, po katerih je bil napeljan zelo močan električni tok. Na tisoče Rusov je obviselo ob teh »živih« brambah.

Pet velikih napadov. Uradni brzjav dne 14. jan.: Sovražnik od včeraj zjutraj zopet poizkuša, da bi prodrl našo besarabsko bojno črto pri Toporovcu in vzhodno od Rarancza. Podvzel je pet velikih napadov, zadnji spada še v današnje jutranje ure. Vrniti pa se je vselej moral z najtežimi izgubami. Pravična zasluga na obrambi Rusov gre zopet odličnemu nastopu naše ga topništva.

Odkar se je pričela bitka v vzhodni Galiciji in besarabski bojni črti, so privedli pri armadi generala barona pl. Pflanzer-Baltina in pri avstrijskih četah generala grofa Bothmerja nad 5100 ujetnikov, med njimi 30 častnikov in praporščakov.

Nov ruski poraz ob besarabski meji. Prostor ob Toporovcu in vzhodno od Rarancza je bil zopet pozorišče najsilnejših bojev, ki v ljutosti prekašajo vse druge — na tem mestu. Sovražnik je peljal 4 do 6 krat svoje 12 do 14 vrst globoke napadalne oddelke v ogenj. Naša vojna moč jih je vrgla vselej nazaj in ne redko v ročnem spopadu. Na prostoru neke avstrijske brigade so našli nad 1000 ruskih mrtvecev. — Rusi dovažajo — kakor se naznanja iz Črnovic, še vedno nove sile: pehoto in konjenico. Boj se razteza ob celi bukovinski fronti, posebno pa pri Rarancze, Mahalli in Bojanu.

VOJSKA Z ITALIJO.

Letalsko brodovje (11 letalcev) je priplavalo 10. jan. nad južne Tirole. Bombe, ki so jih metali na razne točke, so bile povečini brezuspešne.

Naši takoj vrnili. Naše brodovje pomorskih letal je metalo 11. jan. popoldne bombe z uničujočim uspehom v Rimini na tvornico streliva in žvepla, na kolodvor in na obrambno baterijo. Letala so se vrnila nepoškodovana, da si Italijani z obrambnimi topovi ljuto streljali. (Rimini je precejšnje obrežno mesto na italijanskem obrežju nasproti Poli, nekako v sredi med Ankono in Raveno; šteje do 50.000 prebivalcev.)

Slabo priporočilo. Italija išče novega vojnega posojila. Listi prinašajo ognjevit spise »o lavorikah laških čet«; precej drugi dan podpisovanja pa pride sporočilo, da so Angleži izpraznili Dardanele, da se je potopila angleška križarka »Edvard« — in zdaj še poraz Črnogorcev in osvojitve Lovčena.

Ni več prejšnje sile. V odsekih Riva, Bovec in Tolmin, kakor tudi pred goriškim območjem, je delovalo topničarstvo mestoma zopet živahnejše. Na Goriškem so naši letalci metali bombe v italijanske tabore. O enakih topovskih spopadih in o poletih obojestranskih letalcev govore tudi uradna poročila naslednjih dni.

Tudi na morju nimajo sreče — Italijani namreč. Zadnje dni so izgubili dva parnika: »Brindisi« (541 ton), in »Città di Palermo« (1052 ton). Italijansko uradno poročilo pravi, da sta obe ladji zadeli v spodnjem Jadranskem morju na mine.

Dražijo. Lahki še vedno ne dajo miru, četudi ni opaziti večjih podjetij. Zdaj se dvigne aeroplan, ki v lepem vremenu poleti tudi malo dalj, kakor bi hotel izzivati; zdaj se lotijo opazovalnega balona, potem kakega skladišča itd. Dne 9. jan. so se bili lotili št. Petra pri Gorici; naslednji dan so obstreljevali Sovodnje, Peč in št. Peter, kjer je strel v polno zrušil eno hišo ter ubil tri osebe.

Zmaga pri Oslavju. Naše čete so iztrgale Italijanom 13. jan. ob goriškem območju močno utrjeno in zasedeno postojanko pri Oslavju. Ujetih je bilo 933 Italijanov, med njimi 31 častnikov. — Ob hribu Sv. Mihaela in ob tolminskem območju je bil topovski boj nekoliko silovitejši; pehota pa ni napadala. Pri tolminskem območju so naši zasedli neki sovražni jarek.

Sovražni letalec nad Ljubljano. Neki sovražni letalec je preletel 14. jan. Ljubljano in metal bombe. Ranjen ni bil nihče, škode nobene.

FRANCOSKO BOJIŠČE.

V Vogezih so Francozi izgubili še tiste dele jarkov, ki so jih bili zadnje dni lanskega leta z uporabo velikih moči priborili. Na Hirzsteinu in Hartmannsweilerkopfu je padlo v roke nemškim četam 1200 ujetnikov in 15 strojnih pušk. — Tudi v Champagni je bilo Francozom iztrganih več opazovalnih postojank in jarkov. — Blizu Dixmündena so obstrelili nemški topničarji neko angleško letalo, prav tako pri Tournai. Poleg teh dveh so uničili Nemci še štiri druge sovražne aeroplane. Šest angleških letalnih častnikov mrtvih.

Napadi v Champagni. 10. januarja so napadli Francozi nemško postojanko blizu kraja Le Mesnil. Napad ni uspel. Sovražnik je hitro poiskal svoja kritja. Drugi dan so Francozi v zgodnjih jutranjih urah ponovili napad na istem prostoru. Bili so zopet gladko odbiti.

6000 Francozov je padlo ob zadnjih bojih za Hartmannsweilerkopf.

Tedenske novice.

Smrtna kosa. Umrli je 15. jan. v Školji Loki g. Marija Hafner, roj. Juvan, soproga mesarja in posestnika g. Antona Hafnerja. — V Dragi — fara Sora — je umrl mladenič France Svoljšak, edini sin posestnika Antona Svoljšak. Pokojni je bil blag in izvrsten mladenič.

Ujeti Italijani v Ljubljani. Pri Oslavju ujete Lahe so v nedeljo zjutraj v dolgih vrstah peljali po ljubljanskih ulicah na Grad.

Ustavljeno je prevzemanje zavirkov za sledeče urade bojne pošte: 16, 34, 45, 46, 49, 95, 170, 190, 211, 233, 308, 317.

Slovenski župnik Ivan Solnce v Ameriki. Iz Smlednika: Naš rojak Ivan Solnce, župnik v Št. Pavlu v Ameriki, je umrl tam dne 15. novembra 1915. V mašnika je bil posvečen v Ameriki leta 1884. Župnikoval je v Št. Pavlu v treh župnijah, v župniji sv. Mateja, sv. Neže, kjer je sedel novo cerkev za 250.000 dolarjev in v župniji Marijinega Vnebovzetja. Pogreb je bil veličasten. Pogreba so se udeležili nadškof, trije škofje in 120 duhovnikov. Slovenski duhovniki-tovariši so mu zapeli na grobu dve slovenski žalostinki. V svoji oporoki je volil za smleški veliki zvon 100 dolarjev in za smleške reveže 200 dolarjev. N. p. v m.l.

Laški aeroplan je krožil 12. jan. nad Trstom. Gledal je menda, kako je bil Trst povodom zavzetja Lovčena — ves okrašen in v zastavah.

Franc Sakser obsojen veleizdajstva. C. kr. drž. sodnija na Dunaju je odredila proti izdajatelju »Glas Naroda« v Novem Jorku, zaradi zločina po §§ 58. in 327. zaplenbo vsega obtožencu pripadajočega, na Avstrijskem ležečega premakljivega in nepremakljivega premoženja. — Ali se najde še kdo pri nas, ki bi imel njegov list?

Mrtvega v postelji so našli 14. jan v Mariboru ondotežnega župnika pri sv. Magdaleni, dekana in častnega kanonika č. g. Simona Gaberc-a. Lani je obhajal zlato mašo.

Dvojno opozorilo. Vestnik »Dejanja sv. Detinstva« je v tisku in se v kratkem razpošlje. — Od več strani se je čulo, da poverjeniki in člani »Patronata Vincencijeve družbe za mladino v Ljubljani« ne vedo kam pošiljati doneskov. Svetujemo vodstvu, naj pristopi k čekovnemu prometu in prihodnji številki »Krščanskega Detoljuba« priloži poloznice.

Orkan na Dunaju. Pretečeni teden (11. jan.) je bil na Dunaju silen vihar, ki je povzročil obilo škode na poslopih, nasadih

in drugod. Razbitih je nebroj šip; več streh je vihra vrgla na tla. Tudi ena oseba je bila ubita, veliko pa težko ranjenih.

Razne novice.

Častitke našemu cesarju. Povodom zmage na Lovčenu sta cesarju Francu Jožefu I. izrazila cesar Viljem in saski kralj brzojavnim potom veselje nad izrednim uspehom naše armade v Črnigori. — Cesar Viljem je pristavil: »Bog je vedno pomagal in ostane tudi dalje z nami!« — Naš cesar se mu je z vznešenimi besedami zahvalil ter pristavil: »Božja pomoč nas bo spremljala do dobrega konca našega boja.«

Bo pa le res, da so namreč Italijani ustrelili tržiškega dekana, g. Krena, dasi so hoteli italijanski listi njegovo smrt prikriti. Kor. urad poroča, da je bil dekan Kren, rodom Furlan, ustreljen. Pokojni je bil dober duhovnik in vnet Avstrijec.

Nova ofenziva? Laški vojni minister je preklical vse dovoljene dopuste, ker hoče pritegniti k novi (?) ofenzivi vsakega, kolikaj sposobnega moža.

Godbo ujeti. Skozi Černovice gonijo vsak dan večje transporte ruskih ujetnikov. Med njimi se je nahajala tudi cela ruska vojaška godba, ki je svirala, ko je korakala po cesti v Sadagoro.

Prestolonaslednik na južnem Tirolskem. Iz južnih Tirol se poroča, da je zadnje dni naš prestolonaslednik zopet obiskal našo bojno fronto. Prebivalstvo in šolska mladina ga je z radostjo pozdravljala.

Huda povodenj je bila o Božiču v Idriji in okolici. Pri »grabljah« je spodletelo nekemu delavcu, ki je našel smrt v valovih. V Idrijo je zašel tudi 32letni mizar Leopold Erjavec, ki je utonil. Tudi neki vojak je postal žrtev deročih valov.

Proti alkoholu v armadi. Švicarski vrhovni poveljnik general Wille je poslal načelnikom posameznih vojaških skupin ukaz, v katerem pravi: Vojak je težko kaznjiv, če se opijani, ne toliko za to, kar v pijanosti zagreši. — Prepričal se je namreč, da je 40% pogrškov proti vojaškemu redu pripisovati vplivu alkohola.

Belgijski kralj in kraljica v smrtni nevarnosti. Nemški letalci so metali v nedeljo 9. januarja bombe v Leplanne, ko je bila ravno služba božja. Mala cerkev, v kateri se je nahajala tudi kraljeva dvojica, je deloma uničena. Mrtvih je 50 ljudi; kralj in kraljica sta rešena.

Romunsko žito za Anglijo. Neka angleška družba je kupila 80.000 vagonov lanskega romunskega žita. Plača ga takoj, vzame pa takrat, ko bodo odprte morske ožine.

Plen na Galipolju. Kakor se je dogladlo dozdaj, so Turki zaplenili 10 topov, 2000 pušk in bajonetov, 8750 granat, 4500 zabojev streliva, 13 metalcev bomb, 4500 bomb, 160 municijskih voz, 61 malih voz, 67 tovornih in mostnih čolnov, 2250 šotorov, 1850 nosilnic, razne množine petroleja in bencina, odej, obleke, 21.000 zab. konzerv, 500 vreč žita, 12.500 lopat in rovnice, a plen je še mnogo večji, kakor ga je

do zdaj dognanega. Posode in stroji za čiščenje vode niso vštet.

Bombni napad. Na ministrskega predsednika Okuma je nekdo v Tokio (na Japonskem) vrغل dve bombi, ko se je peljal z avtomobilom. Poškodovan ni bil.

Kolika razlika! Ko se pri nas hvalimo, da imamo izredno prijetno vreme, pa prihajajo z Ruskega poročila o silnem mrazu in debelem snegu. Ruski listi pišejo, da vlada v Petrogradu in sploh v srednji in severni Rusiji tako izredno huda zima in je padlo toliko snega, da ga toliko že stari ljudje ne pomnijo. V Petrogradu kaže toplomer trajno 30 stopinj R pod ničlo. Vsled velikanske množine snega je skoraj ves promet v Petrogradu ustavljen. Na petrograjskih ulicah kurijo kar na prostem, da se grejejo revnejši sloji, zlasti begunci. V Arhangelsku je zdrknilo srebro v toplomeru do 50 stopinj pod ničlo.

Ujetniki na Ruskem. Pooblaščenec ameriške vlade si je ogledal taborišča vojnih ujetnikov v Sibiriji. O vtisih, ki jih je dobil, je izdal širno poročilo. Iz tega samo nekaj podatkov:

O taboru v Tmsku poroča, da je tam 20.088 ujetnikov, med njimi 483 častnikov. V Irkutsku imajo spravljanih 273 častnikov. Prvotno so imeli dovolj prostosti, ko jih je pa več ušlo, so jim marsikaj prikrajšali. Blizu Irkutsk v Innokentjevskiji je nastanjenih 4494 mož in 175 častnikov. V Čiti je 26.165 ujetnikov — vmes 505 častnikov. Najslabše so razmere v Nikolsk-Usirijsku, kjer je utaborjenih 15.000 mož. V Razdolaju imajo v dveh taborih 8000 ujetnikov. — Semintja je izpočetka razsajala bolezen, obito trebušni legar, ki je veliko ujetnikov podaval; n. pr. v Krasnojarsku nad 1000. Kako je zdaj, ni znano.

Kineški cesar Juanšikaj bo kronan za cesarja dne 9. februarja. Avstrija in Nemčija sta že priznali monarhijo. Juanšikaj sodi, da bo lahko zadušil vstajo v Junnanu.

Strašen požar je divjal v mestu Bergen 15. jan. Uničil je 20 skupin hiš; zgoreli so štirje hoteli in tri šole. — Bergen je mesto v zahodni Norveški ob Severnem morju; šteje 72.000 prebivalcev.

Če vam je zdravje ljubo, potem berite današnji oglas »Lysoform« in zahtevajte takoj zanimivo knjigo »Was ist Hygiene«, zastoj in poštne prosto od kemika C. Hubmann, Dunaj, XX, Petraschgasse 4.

Vojaške novice.

Odlikovanje vojnih invalidov. V zmislu svoječasne sklepa je vrhovno armadno vodstvo odredilo, naj se popišejo in zasljišijo na zapisnik vsi tisti vojni invalidi, ki doslej še niso bili odlikovani. Vsi invalidi, glede katerih se dožene, da so v vojni storili v polni meri svojo dolžnost, bodo odlikovani. Zato se imajo vsi še neodlikovani invalidi zglašiti pri evidenčni oblasti.

Pogreša se nad eno leto Gašper Jeločnik, Lir. 27, 9. komp., vojna pošta 48. Uljudno se prosi, ako je komu kaj znano o njem, naj sporoči njegovi ženi Rozaliji Jeločnik, p. Medija-Izlake št. 34. (Zadaria ob Savi.) Stroški se povrnejo.

Iz Soluna v Marseille (na Francoskem) je pripeljal parnik »Sinai« 1500 avstrijskih vojnih ujetnikov iz Srbije.

Pogreša se od začetka avgusta 1915 Franc Podlipnik, ki je služil pri 6. komp., 11. maršbat., 3. voj. —; vojna p. 26. Če bi kdo kaj vedel o njem, naj blagovoli ustreči žalostni materi pod naslovom: A. Podlipnik, Haag bei Lörach N. 13. — Deutschland. — Stroški se povrnejo.

Vojak — bratom vojakom. Vojak Gašper Cencelj, ki se je boril od začetka vojake na bojiščih z Rusi, pozneje z Italijani, piše, da je bil 28. dec. 1915. ranjen. Prišel je v bolnišnico v Gradec. Tem potom namanja vsem bratom, ki so na bojišču, da jim je umrl oče Luka Cencelj iz Motnika. Vrli t oče zapuša sedem sinov vojakov, ki se nahajajo na bojiščih, štiri hčere in še enega nedoraslega sina.

Ranjenec išče starše. Četovodja J. Görner piše uredništvu, da se nahaja v bolnišnici Rdečega križa na Dunaju (Filial-Spital Nr. 5, Wien, III. Apostelgasse 7) vo-

pana. Vsi objokujejo njegovo prerano smrt. Bil je čvrst bojevnik cesarjev, pa tudi zvest član Marijine družbe in Orlov-ske organizacije. — Kot žrtev za domovino je padel 23 letni Andrej Kozelj, sin posestnika v Olševku pri Kranju. Bojeval se je od početka vojske na vseh bojiščih. — Padel je učitelj, enoletni prostovoljec Franc Sušnik.

Denarne pošiljke na vojne ujetnike na Ruskem in v Italiji. Skupni centralni poizvedovalni urad Rdečega križa (Auskunftstelle für Kriegsgefangene, Abt. E, Wien, I. Bezirk, Graben Nr. 17) poroča, da je bila brzojavna pristojbina za denarne pošiljke na naše vojne ujetnike na Ruskem vsled zvišanja izdatkov nevtralnega inozemstva povišana za enkrat od 5 K na 7 K 50 vin. Za pisemske denarne pošiljke na naše vojne ujetnike v Italiji znaša pristojbina do 150 K 2 K, nad 150 K 4 K. Ker se pri brzojavnem nakazanju pridobi na času le par ur, je dati nakazilom pisemskim potom prednost, ker je bolj poceni.

Božič — v kritju.

jak, ki je bil obstreljen na glavi. Piše se Sovdat Ivan; doma je iz Ladri (?) št. 6, občina Libušnje, p. Kobari. Najhuje je revežu, ker ne ve nič za svoje starše. Pogreša jih že od maja l. 1915. Četovodja piše, da imajo starši »Domoljuba«, zato se je v svoji postrežljivosti potrudil, da jih tem potom obvešča o usodi sina-vojaka.

Padel je na italijanskem bojišču Anton Pogačnik, rojen leta 1893. v Zvirčah pri Trzinu. Bil je blag in dober mladenič, ki je odrinil začetkom junija l. l. k vojakom. Služil je pri 17. pešpolku ter se je udeležil bojev v Galiciji proti Rusiji ter končno proti Italiji, kjer je žrtvoval dne 28. novembra l. l., zadet od sovražne krogle, svoje mlado življenje za domovino. Naj mirno spi v primorski zemlji ter uživa z obilnim trpljenjem zasluženno večno plačilo!

Za domovino. Na italijanskem bojišču je padel Anton Prelesnik iz Zdenske vasi, sin Jakoba Prelesnik, posestnika in žu-

Tozadevna poštna nakazila z natančno navedbo predimka in priimka vojnega ujetnika, šarže, polka in stotnije ter kraja vojnega ujetništva je poslati na zgoraj imenovani urad.

Po 18. mesecih najtežje vojne službe zdrav in čvrst je črnovojnik Jožef Kutnar iz Vel. Dola (št. Vid pri Zatičini). Piše, da se je šestkrat udeležil hudih bojev proti Rusom, bil je mnogokrat v bajonetnih naskokih in v takem klanju, da je za štiri prste na debelo kri gazil; a je ostal še popolnoma zdrav. Sam pravi: »Čudovita božja moč me varuje.« — Zdaj je šel s svojim polkom na italijansko bojišče. — Naj spremlja njega in njegove vrle tovariše božje varstvo tudi zanaprej!

Prošnja za slamnate kite. Za varstvo naših vojakov proti talnemu mrazu in talni mokroti potrebuje vojaška uprava večjo množino tropletenih kit iz slame ali pa večjo množino dobre dolge slame za izdelovanje takih pletenic. Take kite, približno

3 cm debele in 5 cm široke, lahko ženske in večji otroci povsod na deželi pletejo. Vedno požrtvovalno prebivalstvo se tedaj srčno naproša, da daruje našim vojakom take slamnate kite ter jih odda pri županstvih, odkoder jih bo c. in kr. vojaško oskrbovalno skladišče spravilo na fronto. Na zahtevo bi vojaška uprava plačala 7 K za 1 q izgotovljenih kit. Da pa bodo mogle tudi kaznilnice in prisilne delavnice take kite v kar največji množini izdelovati, se nadalje prosi, da bi se podarilo kar največ dobro uporabne dolge slame, ki se naj odda ali v jetnišnici c. kr. deželne sodišča v Ljubljani ali v deželni prisilni delavnici v Ljubljani ali pri c. kr. okrajnem sodišču v Kranju. Županstva, prečastita duhovščina in učiteljstvo se naprošajo, da to domoljubno delo kakor po navadi krepko podpirajo. — C. kr. deželni predsednik Schwarz s. r.

V spomin blagemu hrabremu junaku mladenicu Jerneju Novaku, podomače Vrankarjev iz Trojan, padlemu na gori Sv. Mihaela, dne 4. prosinca 1916. Odprla se je zemlja in sprejela v svoje naročje Tebe, ki si tako prisrčno ljubil — svojo rojstno hišico in Slovenijo. Zakaj si odšel od nas, ljubi Jernej, zakaj si nas zapustil? A zaman vse prošnje, a zaman vse solze! Ni Te več. Odšel si v bojni grom braniti svojo domovino, pozval Te je bojni klic; a klical Te je tudi Vsega-mogočni, ki Te je še bolj ljubil. Pri njem sedaj bivaš ovenčan s palmovo vejico zaslug, ki jih svet poplačati ne more. Kakor v vsaki stvari, si bil vesten tudi v sanitetni službi pri c. in kr. 17. pešpolku, 2. stotnji; zvest junak svojemu cesarju, svoji domovini do smrti. Odšel si v raj; a spomin na Te, ljubi brat, ostane trajen.

Dopisi.

Iz Tržiča. V tržički župniji je bilo lani: 111 krstov, 106 mrličev, 11 porok, 16 oklicev, 64.000 obhajancev. Na bojišču je padlo dosedaj, v kolikor je doznano, 15 vojakov, med temi pet mož in deset fantov. Seveda se jih pogreša veliko več, a se ne more z gotovostjo trditi, da bi bili mrtvi. Po končani vojski se bo šele pokazalo, koliko jih je ostalo na bojnih poljanah. Vsaki teden se daruje ena sv. maša za padle junake. — V vojne namene se je poslalo od župnega urada 2468 K 50 h; med po vojski prizadete se je razdelilo po župnem uradu 2100 K. — Iz ruskega ujetništva se je vrnil po zamenjavi Janez Meglič od Sv. Ane. Ima po strelu poškodovano desno roko, ki je ne more nič rabiti. Po raznih bolnišnicah se je navadil pisati z levo roko. — Ob torkih se vrše v našem »Domu« predavanja. Do sedaj je imel g. župnik 3 in g. kaplan Čadež eno predavanje. Pričetek ob 8. uri zvečer.

Z Bohinjske Bistrice. Na predlog domačega g. župnika je občinski odbor pri zadnji seji soglasno in z največjim odobravanjem izvolil častnim občanom za občino prezasluznega bataljonskega poveljnika bl. g. Antona Luckmanna. Ves čas svojega bivanja se je pokazal vrli častnik kot našega najboljšega prijatelja ter nam bil

v vseh zadevah na roko. Za kat. izobraževalno društvo je naš občinski odbor v lep zgled vsem drugim občinskim zastopom zopet letos naklonil 150 K. S tem denarjem bomo nakupili novih knjig, ki bomo z njimi članom napravili najboljše veselje. — V veliko zadovoljnost občanov se občinske doklade niso nič zvišale. — Prva nabirka za dostojen spomenik onim domačim junakom, ki so pokopani na tuji zemlji, se je prav dobro obnesla. — Okr. glavarstvo v Radovljici je izdalo ukaz, da je v vseh vaseh občin Bohinjska Bistrica in Srednja Vas prepovedano točiti ali prodajati žgane opojne pijače tudi vsem civilnim osebam sploh. Oddaja žganih opojnih pijač je dovoljena le v zdravilne namene po zdravniškem zapisu. Predstoječa določila je nabit po vseh obratovališčih, po katerih se točijo ali prodajajo žgane opojne pijače, tako, da jih pivci ne morejo prezreti. — Nekaj posebno izrednega je letos za Bohinj, da smo še vedno brez snega. Na bližnjem Krnu ga je čez dva metra.

Dolenjavas pri Ribnici. Navzlic vojskinemu času se pri nas vedno bolj dviga društveno življenje. Skoro celo leto imamo redne podučne sestanke, kjer se razmotrivajo vojni dogodki, pa tudi obravnava gospodarsko življenje. Ustvarili smo si društvo in knjižnico, za fante pa še »Mladeniško Marijino družbo«. Kljub kratkemu obstanu je slednja pokazala krepak razvoj. Naši društveniki so nam oskrbeli prijazno društveno dvorano v Prigorici; gledališki oder je kaj okusno slikal prijatelj mladinskega gibanja g. Tomšič, šolski vodja v Ribnici. Srčna hvala! Na Sv. Treh Kraljev in preteklo nedeljo smo imeli prvo uprizoritev, ki je sploh prva v naši fari: Proslava cesarjevega 67letnega vladanja z živo sliko in nagovorom. Vrstile so se deklamacije in štiridejanska igra: Setev. Slednja obravnava v vabljivi obliki življenja naših fantov-vojakov na vojski ter naših očetov doma. Na splošno željo se zabavno-resna igra ponovi tretjič; lepa snov in uprizoritev privablja vedno več udeležencev tudi iz sosesčine.

Cumberland. Washington. Amerika. Spoštovani gospod urednik! Pošljem Vam naročnino za »Domoljuba«. Naznamim Vam, da se tukaj prav slabo dela. Že eno leto tako visimo, pa se ne obrne nič na boljše, in se tudi ne ve, kdaj bomo zopet začeli delati. Ponekod se še dela, pa Avstrijec ali Nemec bolj težko dobi delo, menda zaradi vojne, ker povsod zmagujejo. Vsa čast zmagovalcem, posebno slovenskim vojakom, ko se tako srčno bojujejo za vero, dom, cesarja. Nedaleč od tukaj se je dne 17. novembra zgodila strašna nesreča; v nekem premožljivcu je zasulo 31 delavcev. Bilo je tudi 6 Slovencev, ki so vsi mrtvi. Mesto se imenuje Revensdale. Ob koncu dopisa pozdravim vse bralce in bralke »Domoljuba« in voščim vsem srečno novo leto. Bog nam daj že skorajšnji mir, potem bo tudi tukaj kaj boljše. — Ivan Umek.

Slike in črtice z bojišč.

Sanitejec Tone Perpar iz Dobrniča piše svoji sestri med drugim to-le: Danes,

nedelja, lije dež. Mislim na dom, na domače; dolg čas mi je tu v zapuščenih krajih. Da ga preženem, vzamem molitveno knjižico »Krščanski vojak« v roke. Okrog mene je vse tiho; le kakšen zamolkel topovski strel me zdrži od tihe molitve.

Opravi sem svojo nedeljsko pobožnost. Sedaj imam ravno čas tukaj v tej višini, da Ti opišem dogodek neke oktober-ske noči. Prišli smo z ranjenci z višine še ne popolnoma v dolino, ampak v tak kraj, da se je za silo vozilo z vozom na dveh kolesih. Na koleslju se peljela dva ranjenca. Peljemo nizdol že kake pol ure; bilo je ravno krog 11. ure ponoči. Ko pridemo na neko boljše pot, srečamo artiljerijo, ki je vozila municijo gor. Tema kot v rogu, da se komaj ogibljuje, dostikrat sem se zaletel v konja, voz itd. ter padel, ker nisem videl; pa bil sem tudi lačen, žejen in truden. Kar naenkrat se s hriba posveti, da sem v tem trenutku vse dobro videl in že zagrmí, zažvižga in že prst po meni leti. Granata je tik mene udarila, vendar nisem dobil železa. Začelo je padati ko toča, granate, šrapneli vse vprek. Konji so rezgetali, skakali kvišku, na stran; artiljerija je vpila, mi vpili. Ni se bilo mogoče ogniti, a ogenj vedno huji. Kar naenkrat zadene strel artiljerijski voz, ki se zvrne v graben. Častniki so dajali povelja, vse je letelo na križem; ranjenci so stekali od bolečin in groze. Artiljerija se umakne na stran, mi se pa brž naprej pomaknemo, da smo se skrili pred streli. Te noči ne pozabim, dokler bom v tej koži. Čudim se, da me ni ničesar zadelo, ko je vse okrog mene letelo, kot toča. Se pač ne da popisati, kaj je ponoči hud artiljerijski ogenj, ki se mu ne moreš in tudi ne smeš skriti.

Pravemu vojaku nikoli ne zmanjka dela.

Korporal Albin Planinec, ki se je udeleževal bojev na italijanskem in srbskem bojišču, a je bil lahko ranjen, piše:

Po dopustu sem se zopet vrnil h kadru v Celje, kjer vežbam naše mlade fante v streljanju s strojno puško. Streljamo, določujemo razdalje, vadimo se v kritju in v vseh vojaških spretnostih, ki jih zahteva sedanjí način vojskovanja. Kadar je slabo vreme, smo v barakah, pride pa drugo učenje na vrsto, kajti pravemu vojaku nikoli ne zmanjka dela. Sploh je pa zanimivo gledati mlade fante, kako se z veseljem učijo. Nemčija jih malo moti, a Slovenec se vsega navadi. V januarju pa odrinemo zopet na polje časti in slave. — Srečno novo leto!

Prijatelj opisuje smrt svojega prijatelja!

Padel je dne 29. novembra od sovražne granate zadet naš preljubljeni četovodja Franc Blaj iz Podrečja pri Domžalah. Rana, ki mu jo je prizadel sovražnik, je bila smrtonosna; krogla je šla skozi hrbet v srce. Mrtev je bil takoj. Marsikomu njegovega sodruhu so pritekale solze iz oči ob tej bridki izgubi. Pokojni je bil zelo dober človek, mil napram moštvo. Od njega ni bilo slišati nikdar nobene žal-besede. Ljubil ga je vsakdo, kdor je občeval z njim. Par dni pred svojo smrtjo je neprenehoma zdihoval: Uboga moja otročica in uboga moja žena! Kaj boste počeli, ako se ne vrnem več! Srčno jih je želel še enkrat vi-

deti, ali žalibog ni mu bilo dano. Bog ga je preselil iz doline solza v boljšo domovino. Naj počiva v miru ob gori Sv. Mihaela!

Vedno dobre volje.

Bojišče, 27. XII.

Tu Vam pišem v imenu vsega mošiva. Mi se nahajamo zdaj na južnem bojišču. Med moštvo vlada veselost in dobrovoljnost. Vsi smo dobro razpoloženi. Med nami je dosti naših »Orlov«. Pošiljamo vsi srčne pozdrave vsem doma ostalim.

Zahvaljujemo se za božična darila. Praznike smo še zadosti mirno preživeli. Peli bi vedno, saj veste, da kranjski Janez nikoli ni žalosten. Mi bomo že kletemu Lahu pokazali, kaj je slovenska kri! Tu Vam moram še povedati, kakšne pesmi Vam zlagajo naši fantje.

Na straži.

Na kraškem griču smo sedeli, smo pri ognju vsi se greti.

Jaz sem stal na vahtici

v svoji mrzli utici.

Burja res je bila velika,

a Taljan pod hribom stika.

Jaz pa čujem in poslušam,

goste dime s pipe spuščam.

Zdaj zaslišim glasen šum —

kaj mi prišlo je na um?

Jaz zavpijem: »Halt! Wer da?

Stoj! Če ne bo trda šla!

Jaz ga vprašam: kdo si ti?

on pa pred menoj zbeži.

Puška počí prav glasno,

pade Italijan grdo.

To so čuli vsi tovarši;

strel jih malo pač preplaši.

Hitro bili so pri meni:

»Kaj pa, Joško, to pomeni?

Vse iz spanja zbudil si!»

Joško se jim pa smeji

ter tako jim govori:

»Jaz sem streljal na Taljana.

Tu leži Vam kot podgana.«

Zložila desetnik Kavšek Pavel
in inf. Zlebnik E.

Pozdrave pošiljajo: Četovodja Heine Viktor iz Ljubljane, Desetnik Kavšek Pavel iz Ljubljane, inf. Zlebnik Egidij iz Staneč pri Št. Vidu, inf. Vrhovec Janez iz Hrušice pri Ljubljani in inf. Habič Rado iz Ljubljane.

Sv. maša ob treh popoldne.

Bojišče, dne 26. dec. 1915.

Dragi »Domoljub«!

Zopet Ti imam poročati nekaj izrednega z zapadnega bojišča, kjer čuvamo domovino na 2000 m visoki gori.

Na sv. štefana praznik nas je zadela milost in sreča, da smo se lahko udeležili svete maše, in sicer kar je menda samo v vojski mogoče: popoldne ob 3. uri komaj dvesto korakov zadaj za bojno črto, v malem gozdu, pod milim nebom.

Tako je bilo omogočeno, da smo se sv. maše udeležili tudi mi iz sprednje bojne črte; le neobhodno potrebne straže so ostale v postojanki. Prav tako so bili tudi častniki navzoči.

Bil je najprvo izvrsten nemški govor,

nato je sledil slovaški, kar smo pa mi Slovenci dobro razumeli. Med tem, ko je gospod kurat govoril — in sicer precej glasno, tako da ga je najbrž tudi nasprotnik slišal, je začel menda iz jeze, ker ni nič razumel, na nas streljati; toda, hvala Bogu, zadel je samo nasprotni breg v sneg.

Ko smo se po končani sv. maši vračali nazaj v svoje postojanke, nas je sovražnik takoj zapazil in nam je najbrž hotel takoj čestitati; zato nas je pričel z gostim streljanjem pozdravljati. Vse krogle so brenčale le od daleč s svojim ostrim sss-glasom. Ena sama se je upala približati in se je med menoj in podlovcem Prellesnikom v zemljo zapčila. Druge škode ni bilo, kot da ima Lah tiste patrone manj. Mislim pa, da jih nima že dosti preveč. Se bomo pač spominjali, kedar so nam od sv. maše grede krogle švigale krog glav.

Bog daj kmalu mir, da bomo lahko v cerkev hoditi brez strahu Tebi se zahvaljevat in Te častiti!

Dragi »Domoljub«! Pozdravi mi vse čitatelje!

Zvesti Tvoj naročnik in čitatelj

Hrovat Alojzij.

Božični prazniki na ruskem bojišču.

(Piše pionir Ant. Skubic. Zg. B.)

28. dec. 1915. Vojna pošta 108.

Božične praznike smo obhajali že drugič na bojišču. Lani smo se spominjali rojstva Gospodovega daleč gori na Rusko-Poljskem. Kdo bi si bil takrat mislil, da bomo prihodnji Božič doživeli zopet v daljni tujini! — Vsak dan je dolg, pa vendar čas brž mine, in zopet pride leto naokrog, četudi je polno trpljenja. Marsikateri, ki je bil lani ob tem času med nami na bojišču, pa tudi marsikateri, ki je bil takrat še doma, že počiva sedaj v črni zemlji na tujem svetu, ker mu je sovražno orožje pretrgalo nit življenja.

Mi smo letos še dosti zadovoljni obhajali svete božične praznike v neki preprosti vasi, nekoliko oddaljeni od ruske meje. Pri okrašenem božičnem drevescu nam je stotnik napravil primeren nagovor. Naglašal je, da nam ni treba žalovati, četudi že drugič praznujemo sveti Božič na bojnih poljanah; marveč biti moramo pogumni in veseli, kajti danes stojimo kot zmagovalci na vseh črtah sedanje vojske. Trdno pa smemo pričakovati, da bomo prihodnje božične praznike že preživeli v krogu svojih dragih domačih.

Po govoru smo prepevali lepe božične pesmi. Priredili so nam za zabavo tudi tombolo. Različne dobitke nam je poslala ptujska mestna občina. Tudi v strelskih jarkih je vladal mir, le tu in tam se je slišal kak strel. Na sv. Štefana dan so se pa že oglasili Rusi s topovi. Tudi mi smo jim odgovorili in naznanili, da smo vedno na straži, četudi smo imeli praznike. — Sneg nam je že dvakrat precej na debelo pobelil; a južno vreme ga je hitro pobralo. Ob takem vremenu je pač slabo v strelskih jarkih, ko jih zaliva voda z blatom do kolen.

»Domoljub« me prav redno obiskuje ter prinaša novic z vseh črt sedanje vojske. Nekaj nas je Janezov, ki ga hlastno pregledavamo. Želimo vsem naročnikom

»Domoljuba« mirno in srečno novo leto — in da bi nam Bog že skoraj dodelil zaželeni mir.

Spomin prijatelju!

Na novega leta dan je minilo eno leto, ko so se zbirali naši hrabri bojovníki na južnem kolodvoru v beli Ljubljani. Tudi Francelj je bil med njimi junak med junaki. Ko je stopil v vlak, kateri naj bi ga odpeljal daleč gor, na okrvavljene sever, na bojne gališke poljane, okrvavljene s krvjo junakov, sinov slovenske domovine, kakšne so neki bile takrat njegove misli? Gotovo silno temne in žalostne, kar si lahko bral iz mračnih pogledov njegovih navadno jasnih oči. A danes, ko pišem te vrstice, ga že krije hladna gališka zemlja. Meril se je že drugič z moskali, ko prileti solnčnega dne 21. junija 1915 iz sovražne zasede kroglja in mu pretrga nit mladega življenja. Kako grenka je usoda, kako neisprosnost smrti! Ugrabila mi je najljubšega tovariša. Tvoje blago srce pokriva mrzla odeja gališke zemlje, a moje srce krvavi neizmerne boli. Tudi v mojem srcu je zima, vse je ledeno in mrzlo; edino spomin na Te mi razganja mračne misli, a žalibog potere me zopet grenka misel: — ni ga več! Ob nenadomestni izgubi me tolaži edino le zavest, da si prebil mučeniško kri za obstoj lepe naše domovine. Počivaj mirno dobri tovariš Francelj, v daljni hladni gališki zemlji, oškropljeni s krvjo slovenskih sinov. Na Tvoji prerani gomili, nepozabni tovariš, naj vzraste cvetke, krasne kot si bil edino-le Ti; da ne bi vsahnile, naj jih zalivajo valčki šumne reke Dnjestra!

Gustav Virant, četovodja.

Na sveti večer.

Bojišče, 29. dec. 1915.

Alič Anton iz Pevna pri Škofji Loki piše:

Dragi domači! Najprvo Vas vse skupaj prav srčno pozdravim in Vam tudi želim tako veselje, kakor smo ga imeli mi na sveti večer. Tudi tukaj smo se spominjali rojstva našega Odrešenika in smo se imeli prav dobro, mogoče boljše kot Vi doma. Razlika je samo v tem, da doma morda jeste potico, tukaj pa moramo biti zadovoljni s komisom, katerega imamo hvala Bogu, dosti. Opolnoči smo imeli sv. mašo in tudi na sveti dan in sv. Štefana dan. Zdaj smo prosti dva dni; nimamo nobenega dela. Druge dni pa malo pota delamo. Tukaj nam ni prav nič hudega; samo da je lepo vreme, pa smo prav zadovoljni. Dobili smo tudi vsak nekaj božičnih daril, ki so nam jih poslali iz Ljubljane. V baraki smo imeli tudi prekrasno in bogato obloženo božično drevesce, katerega nam je napravil gospod kadet. Tudi od tega smo dobili vsak malo. Nisem pričakoval tako veselih in dobrih praznikov. Bolj kot letos doma, imamo tu vsega dosti. Tudi druge dni nam ni hudega, saj nismo v nobeni nevarnosti in tudi prosti smo vsako noč. Ni treba biti zmiraj na straži; smo kot v kasarni. Bog daj, da bi dolgo na tem kraju ostali! Tukaj je kot v mestu; je vse polno barak, pa nekaj tudi zelo lepih, akoravno v takih hrribih. Človek bi skoraj ne verjel, da je mogoče toliko napraviti, ker je treba vse od daleč znositi. Koliko trpljenja je

bilo, preden je bilo vse to narejeno! Pa hvala Bogu, zdaj je prestano. Zdrav sem še vedno in tudi vreme imamo sedaj lepo. Je precej mrz, pa imamo dosti obleke, tako da nas prav nič ne zebe. Čevljev imam pet parov pa nekaj zelo gorkih, da jih obujem po noči. Letos smo z vsem veliko bolj preskrbljeni, kot lani; zato jih tudi ne bo toliko ozeblo. Ni Vam treba nič skrbeti zame; gotovo Vas bolj zebe. Danes so nam zopet cepili koze; zdaj so mi jih že osemkrat, kar sem pri vojakihi. Včasih na roke, včasih na noge, včasih pa v prsa, in to samo zaradi bolezni, ker zelo skrbijo za nas. Štetov Matevž tudi večkrat piše in Štejsov tudi; godi se vsem slabše, kot nam; tukaj sploh ne vemo, da smo v vojski. Zdaj pa Vam vsem voščim prav srečno in veselo novo leto in da bi nam vsaj to leto prineslo tako težko pričakovani mir in da bi se zdravi in veseli zopet videli v domačem kraju.

Počitnice.

Ivan Pegan, topničar na ital. bojišču, sporoča, da imajo tam na zapadni fronti počitnice. Nahajamo se — tako piše — v vasi D... Dobili smo stanovanje po hišah ter se imamo prav dobro. Slovencev je tukaj največ. Hrano imamo dobro; a vseeno nam pride na misel, da si preskrbimo kaj domačega za zobe. Največkrat si skuhamo žgance. Eden preskrbi moke, drugi nakolje drv, tretji prinese masti — in v kratkem so okusni žganci gotovi. Zraven mora biti seveda tudi čaj ali pa celo kuhano vino. Ko imamo čas, tudi kakšno modro razderemo. — K sv. maši gremo vsako nedeljo, če nas le vojaška služba ne ovira. Kruha dovolj — hvala Bogu!

Ko sem odhajal na fronto, sem pisal materi: »Ne žalujte! Za Janeza bo vedno dobro!« — In nisem se motil. Upanje na lepo bodočnost nam daje trajen pogum!

Listek

Kletev divjega lovca.

(Povest.)

O. — J. C.

(Dalje.)

Nedaleč, za nekoliko dreves globlje v goščavi, kjer se je skoro že izgubljal sled steze, se takoj začuje v odgovor istotako tih in rezek brlzig.

Kmalu nato se prikaže izza gostega grmovja človek nizkega in slabotnega telesa, bledega in upalega obraza z demoniskim izrazom, ki so ga sive in lokave oči delale še strašnejšega. Tudi on je oborožen s puško in izza pasa mu visi dolg lovski nož.

Ko zazre našega prišleca, mu prikima z glavo v znak pozdrava in šepetne tiho:

»Peter, ali si koga srečal?« — »Nikogar.« — »V vasi?« — »Nikogar.« — »Se bojiš?« — »Ne.« — »Pojdi za menoj!«

Peter ga je poslušal in oba sta zavila za velik kup vej, ki so bile liki zid zložene

med dva hrasta, da jima je bilo v čvrsto in varno zavetišče.

Tu sta odložila puške ter se ulegla na suho listje. S pritajenim glasom vpraša gozdni neznanec Petra:

»Ali si kaj slišal o Marku?«

»Pa od koga?«

»Hm,« reče ozlovoljen drugi, »ves dan si bil v vasi, pa nisi mogel vprašati?«

»Misliš, Joža, da ne bi vedeli, zakaj vprašujem po njem?« reče Peter in pljune v stran.

»Pametnemu zadostuje ena sama beseda.«

»In če je gluha?« reče nevoljno Peter.

»Potem naj ne gre na lov!« se odreže Joža in se usekne.

Nastal je kratek molk. Čedalje bolj gosta tema je padala na gozd in mu dajala mrk izraz.

»Slabe volje si Joža,« reče Peter nekoliko mileje.

»Kako bi pa ne bil pri tebi! Ti si bil ves dan v vasi, pa nisi izvedel ne črne ne bele, jaz sem bil pa v gozdu, pa sem le nekaj ujel.«

»Kaj takega?« reče Peter.

»Da je odšel danes Marko v gozd, in da se povrne šele jutri,« de Joža in okoli ust mu zatrepče peklenski nasmeh.

»Bog daj srečo!« vzklikne Peter in po temnem licu se mu spreleti izraz zadovoljstva.

»Srečo! hm, hm,« reče porogljivo Joža, »daleč je sreča od divjega lovca. Se spominjaš, kako smo se prevarali lansko leto. Vsa vas je vpila: Marko odide v mesto, in mi smo se splazili, uverjeni v svojo varnost, semkaj, dobili najlepšo divjačino, in ko smo se napotili domov, je nastavl Marko, kakor da bi vzrastel iz zemlje, puško na nas, in mi smo pustili vse — pa bežali!«

»Vem, vem,« reče tiho Peter; »ali kaj hočeš? Izenadil nas je in ni bilo druge pomoči.«

»In če se prikaže tako tudi danes?« reče naglo Joža ter upre v svojega pobratima svoj ostri pogled.

»Danes?« ponovi Peter in mrko lice se mu še bolj zmrachi.

»Če bi stalo tudi najine glave, ha, Peter?« zastavi Joža odločno in mu pomoli desnico.

»Tudi glavo,« odgovori ostro Peter in mu stisne mišičasto roko.

I.

Peter in Joža sta si bila res prava prijatelja. V vasi so ju navadno imenovali »divja lovca«. Kakor sta se onadva ogibala ljudi, tako so se ljudje njiju. Svojo »obrt« sta opravljala že nekaj let. Edini v vasi, ki sta z njim mogla priti navskriž, je bil logar Marko; tako so nazivali vsi ljudje v vasi starega Vojčiča.

Peter je bil blažje narave, kot njegov pobratim Joža. Pred nekaj leti, preden se je naselil v vasi — kdo ve odkod — potepenc Joža, je bil Peter priden kmet, ki je posvečal vso skrb svoji družini in svojemu lepemu malemu gospodarstvu.

Toda od tistega časa, ko se je sprijaznil z Jožo, se je Peter popolnoma izpremenil; kajti iz nekdanjega marljivega gospodarja je postal lenuh, ki se je po cele dneve potepal po gozdovih, stikajoč in prežeč za

divjačino. Čeprav je to ne samo mučen, temveč tudi opasen posel, se je Petru vendarle zdel boljši, kakor pa obdelovati polje in se brigati za družino. Vse preveč je verjel Joževim besedam, dokler ni postal prava igrača v rokah tega pokvarjenega človeka.

Joža je bil za nekaj let starejši od Petra. Že na prvi pogled si mogel opaziti, da je to človek surove narave, ki ima v sebi bolj živalske nego človeške lastnosti. Ali neki poseben dar je imel, in to je bila njegova zgovornost — znana lastnost skoro vseh malopridnežev.

Odkod se je priklatil v vas, ni vedel nihče; tako se je pa na tihem govorilo med ljudmi, da je prišel iz ječe, kjer je presedel dvajset let radi roparskega umora.

S Petrom se je spoznal v krčmi na vasi in tamkaj sta se potem tudi večkrat sestala. Joža je pričel pridno hoditi v dno k Petru. Že kmalu potem, ko sta se spoznala, se je mogla opaziti na Petru velika izprememba. Joža je znal s svojo zgovornostjo popolnoma obvladati Petrovo dušo; prepričal ga je, da je bolj dobičkonosen lov na divjačino, kakor pa obdelovanje malega posestva. Mogoče, da ga je pripravila k temu zaključku tudi slaba letina, ki je trla ljudi tistega kraja že drugo leto.

»Vidiš,« je rekel nekega večera Joža, ko je sedel s Petrom sam v krčmi v kotu, »mučiš se in delaš od ranega jutra do poznega večera, in ko misliš, da se ti povrne trud, pa ti pride nesrečna uima. Lani je uničila vse točo, letošnje leto bo pa večni dež in mraz ugonobil polje. Kdo ve, kako bo k letu? In kam boš prišel pri teh razmerah? Ali ne vidiš poloma pred seboj?«

»Sam polom, pri moji veri, nič drugega kot polom,« je potrjeval Peter, kimajoč zamišljeno z glavo.

»Kolikor se spominjam, si imel lansko leto dva vola,« reče živo Joža; »kje jih imaš letos? — Vem, kje so. Prodal si jih, ne zato, ker jih nisi potreboval, temveč ker si jih moral prodati. Družine imaš veliko, letine lani ni bilo, letos pa sam vidiš, da je ne bo nič; živeti se pa mora. Seveda, kaj ti je preostalo drugega, kakor prodati oba vola in se tako rešiti lakote.«

»Prav praviš, Joža,« prizna Peter ves potrjen.

»Pa tudi sedaj mi boš pritrdil,« se zareži Joža; toda okrog ust se mu prikaže peklenski posmeh človeka, ki je prepričan, da je gospodar položaja, in da mu gre vse tako izpod rok kakor je zasnoval v svoji podli duši.

»Pomisli,« nadaljuje s hinavskotrdim glasom, »kaj boš začel potem, ko potrošiš te denarje, ki si jih dobil za vole. K letu ti bo treba čisto zagotovo kupiti žita, koruze, zabele in vsega, česar je treba, če boš hotel obdelati polje. Odkod vzeti denar? — Boš šel k judu, da ti ga posodi? Potem pa kupi rajše vrv, pa se obesi!«

»Strašno je to življenje, neznosno,« je začel obupavati Peter.

»Da, strašno je za ozkosrčneže in malodušneže,« reče trdo Joža in izpije šilo žganja.

V sobi je nastala tišina.

Ko mu prinese krčmar drugo šilo, se Joža odkašlja in nadaljuje:

»Življenje nas tepe vse. In človek, ki nima v roki biča, da povrne udarec za udarcem, je podoben nemi živini, ki jo zamoreš bičati, dokler ne pogine pod udarci, pa bo vedno molčala. Pregovor pa pravi: Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal.

Peter, tudi jaz sem revež. Podajva si roke, dve roki zamoreta več nego ena sama. Poglej tu pred nosom krasen gozd, bogat razne divjačine! Gozd naj nas hrani!«

»Toda lovska karta?« se začudi Peter.

»Lovske karte naj kupuje gospoda, ki nas stiska, ki nas trga in izrablja. Lovska karta daje pravico do lova. Toda mi poznamo samo pravico do življenja. Mi hočemo torej loviti samo po pravici življenjske karte,« zaključil ponosno Joža, nagne kozarček, izpije polovico in tleskne zmagovalno z jezikom.

Peter je bil očitno ves iz sebe. Te besede, ti sklepi, ta način govora je popolnoma prevzel njegovo preprosto dušo, in tudi on je pil počasi iz svojega kozarčka, vlekel pipo in pljuval zamišljeno okrog sebe. Da bi mu bil kdo pogledal v tem trenutku v dušo, bi bil opazil, da se odigrava v njej huda borba, ki so jo povzročile Joževe besede. In vse zaman; naj je pomislil Peter, tako ali tako, vedno je prišel do istega zaključka, da ima Joža prav — dokler ni slednjič ves pobit od svojih misli izrekel čisto iskreno:

»Da, Joža, prav imaš, začniva od danes skupno novo življenje. Ta pot, ki smo po nji hodili sedaj, zapelje mojo dušo in družino v gotov propad. V imenu božjega!«

»Tako je, pa na najino srečo in na srečo tvojih!« potrdi zadovoljno Joža. Potem v njegovem obrazu so dobile tak izraz, da bi se človeku naježila koža, če bi ga videl pri luči.

Oba sta ostala še dolgo v gostilni. Pogovarjala sta se o »novem življenju«, kakor ga je imenoval Peter.

In ko je prišel Peter pozno ponoči domov, se je dolgo premetal po postelji. Premišljeval je Joževe besede, ki so mu vedno bolj objemale zdvojeno dušo.

V teh mislih se mu je vedno in vedno pojavljala v duši misel in skrb za družino, ki je ne bi videl rad v pomanjkanju. Bojazn, da bi morala njegova družina trpeti lakoto, je še bolj krepila v njem sklep, da postane Jožev tovariš. Pred očmi mu je bila neprestano boleha žena Katarina s petorico otrok. Najstarejša je bila Milka, deklica v osemnajstih letih in desna roka slabotni materi.

Milka je bila mladenka, ki ji ni bilo enake v vasi. Pod njenim belim in gladkim čelom, ki so ga obkrožali bujni, črni lasje, so žarele kot dva ogla z omamljivim sijem njene velike temne oči. Preko nje in ko mleko belih, mladih lic se je razlivala v finih črtah sveža rdečica, ki je dajala temu obličju neko posebno dražest. Na njenih ko jagode rdečih ustnicah je plaval skoraj vedno nežen smehljaj.

Bila je visoka, vitkega stasa kakor jelka, vedno hitra kakor srna, a blaga in mila kot bajna poletna noč.

Iz njene duše, skromne, toda občutljive kot struna, je odsevala v prikupljivi mi-kavnosti notranja nedolžnost in nepokvarjenost.

Tedaj, ko je bil oče še od cele vasi spoštovan kot marljiv in skrben gospodar, še ni vedela za žalost. S pesmijo je vstajala, s pesmijo je šla k počitku. Ali od tistega časa, odkar se je sprijaznil njen oče s tem Jožo, se je priplazil kakor tat v njeno dušo neki tajni nemir, neka zla slutnja, da to prijateljstvo ne bo prida.

Kmalu se je na svojo žalost prepričala, da je njene slutnje niso varale. Gospodarstvo je začelo vedno bolj in bolj propadati; kdo ga pa naj vodi, če očeta ni po ves dan doma; in tudi kadar je, tedaj je mrk, zamišljen, utrujen.

Ni bilo dolgo, in jele so se je ogibati tudi njene tovarišice; — prezirale so hčer divjega lovca. To je bila huda rana, ki se je zasekala v njeno mlado, življenja in milobe polno srce. O, kolikokrat je s solzami v očeh prosila očeta, naj neha s tem sramotnim in življenju nevarnim poslom; ali vse zaman. Njegov zadirčni prezirljivi ukaz »molči!« je bil vedno bolj rezoč. Namesto s pesmijo in smehom, je vstajala in šla spat s solzo v očeh in z veliko boleščjo v srcu. — Kako pa naj poje prezirana hči divjega lovca?!

Beda je prihajala v hišo vedno bolj. Tisti denar, ki ga je prinašal oče od prodane, tihotapsko ubite živali domov, kakor da bi bil proklet, ker je namesto blagoslova prinašal razdor, namesto sreče bedo.

Peter je bil slep in gluha za vse. Varljiva nada: da bo boljše, ga je tako preslepila, da ni videl ne svoje lastne, kaj šele propasti svoje družine. Polje je ležalo napol obdelano, hlev je bil prazen, hiša dan za dnem slabša; — propad se je bližal z naglimi koraki.

Za vse to je ostalo srce divjega lovca trdo — kamnila ga je nada: bo že boljše!

Gospodarske vesti.

Gospodarski in tržni pregled.

Vedno bolj se kaže, da je med ljudmi prav veliko denarja. Hranilnice so skoro v zadregi, kje bi naložile vso gotovino. Več milijonov dolga se je že vrnilo; toda najbolj občutna rana je pa vendar ostala. Še vedno je skoro v isti množini vknjižen dolg mestnih hranilnic na kmečkih posestvih. Svoje prihranke imajo kmetje naložene po raznih tujih hranilnicah, dolgove pa zopet delajo pri teh zavodih, ki kmečkemu gospodarstvu prav nič ne pomagajo. Naj bo denar naložen kjerkoli, a zdaj je ura, da očistimo kmečka posestva teh tujih dolgov. Če ima domača hranilnica dobiček, bo denar med kmeti ostal. Le napravimo kratak račun. Če je v vseh mestnih hranilnicah 200 milijonov kmečkega dolga, za katerega je treba plačevati 5 in četrtino odstotka obresti, se plača od vsega dolga 10.5 milijonov kron obresti. Vloge od naših 200 milijonov kron, ki so tam naložene, pa znašajo le kakih 9 milijonov, tore smo na škodi v enem letu poldrugi milijon kron. Najlažje bi to izplačevanje vknjiženih dolgov prevzele domače hranilnice. Posojilo je varno, ker je na prvem mestu vknjiženo. Obrestne mere ni treba zvišati dolžnikom, če se da dolžniku denar le po 5 odst., ko

hranilnica obrestuje vloge po 4 in pol odst., bo zadruga s pol odstot. še lahko izhajala. Denar bo doma na posestvih prav varno naložen. Saj je gotovo, da se bo kmalu po vojski cena zemljišč zelo dvignila.

Na Laškem so napravili občutne nove davke. Tako mora plačati od vsakega dohodka, ki ga ima kdo med vojsko, 1 vin. od lire. Le delavci, ki zaslužijo manj kakor 3 lire in pol na dan, so oproščeni. Če ima kdo 3000 lir dohodkov, bo plačal 30 lir novega davka. — Obdavčili so tudi bicikle. Od vsakega je plačati dve liri. Dražje so užigalice, dražje vse pristojbine. Lahki tožijo, da jim vojska ni napravila zaželjenega dobička.

Pri nas so nekateri zelo v skrbeh, ker pada vrednost krone v primeri z denarjem nevtralnih držav. Kaj bi pa rekli v drugih deželah, ki morajo svoj denar le na tuje dajati. V takem žalostnem položaju je Angleška. Tam napravijo račune od 1. julija do 30. junija, torej ne ob novem letu, kakor pri nas. Angleška je v letu 1913—1914 iz Amerike navozila za 594.271.863 dolarjev, izvozila le za 293 milijonov dolarjev; torej so bili Angleži na slabšem za 300 milijonov dolarjev. Lani (1914—1915) je izvoz Angleške v Ameriko padel za 256 milijonov, uvoz se pa povečal na 911.792.454 dolarjev, torej so za 655 milijonov dolarjev več v Ameriki kupili, kakor tja prodali. To je našega denarja 3275 milijonov. Letos bo račun še slabši. Pri taki kupčiji mora tudi najbogatejši narod obubožati. Malo boljše se je godilo Francozom. Ti so prodali v Ameriko leta 1913—1914 za 141 milijonov dolarjev; leta 1914—1915 le za 77 milijonov dolarjev, kupili so v Ameriki leta 1913—1914 za 159 milijonov, leta 1914—1915 za 369 milijonov. Zelo je pa opešal ameriški uvoz v Nemčijo in Rusijo. Iz Nemčije so uvozili leta 1913—1914 za 190 milijonov, leto pozneje za 94 milijonov. Prodali so Nemcem leta 1913—1914 za 344 milijonov, leta 1914—1915 za 28.8 milijonov. Na Rusko so prodali leta 1913—1914 za 30 milijonov, leto pozneje za 37 milijonov, kupili so leta 1913—1914 za 20 milijonov, leta 1914—1915 za 2 milijona. Lani so Američani za 5000 milijonov kron več prodali na tuje kakor so kupili. Če bo šlo tako stalno naprej, bo nazadnje res ves svet Američanom dolžan.

Ker je zima tako ugodna, so začeli nekateri gospodarji ob solčnih legah pasti, kar je pametno, ker se s tem nekaj krme prihrani, ki je bo letos primanjkovalo. »Grazer Volksblatt« poroča o nezdruvi kupčiji z bučnimi peškami. Kmetom so plačali peske po 40 v. 1 kg. Za 1 kg olja je treba 2 in pol kg peska. Tovarno je veljal 1 kg bučnega olja 1 K. Stisnjene ostanke je moral kmet plačati po kroni za 1 kg, olje se je pa prodajalo za 8 K. Tovernja je imela olje zastojni, ker so nabavne stroške bučnih pesk poplačali ostanke.

Visoke cene pšenice pričenjajo čutiti tudi v Ameriki. Meščani pravijo, da skoro ne morejo več zmagati visokih cen. Še večje težave so na Angleškem in Francoskem. Ker je bilo veliko trgovskih ladij uničenih in vozijo angleške in francoske ladje zdaj orožje in sirovine za vojsko, je začelo primanjkovati ladij za prevoz. Nemške, avstrijske in ruske ladje so zaprte. Angležem

torej vsak dan bolj primanjkuje ladij za prevoz žita. Vso staro šaro so zopet opremili in s starimi škatljami vozijo žito po morju. Vožnja je zaradi velike nevarnosti do trikrat dražja. Če napravi ladja tri vožnje, je dvakrat poplačana. Angleška vlada je kar na kratko ladje rekvirirala za prevoz žita iz Amerike. Toda zdaj pa zopet še bolj primanjkuje ladij za prevoz angleškega premoga, ki brez njega Italija ne more izhajati. Železnice mora ustaviti, če se ji ustavi angleški premog. Hrana laške armade je pa tudi od tujine odvisna. Tudi trgovina z nevtralnimi državami je zelo prizadeta. V Argentini imajo zelo dobro letino. Ne morejo prodati žita, ker ni ladij za prevoz. Mnogo ladij se je tudi izrabilo. Novih trgovskih ladij sedaj še na Angleškem ne delajo, ker vse dela le za vojne potrebsčine. Prav veliko blaga so dobili naši nasprotniki iz Azije in Avstralije. Kitajska in Japonska, Indija in vse druge dežele ob morju so dajale veliko pridelkov. Skoro vse je šlo skoz Sueški prekop. Zaradi živahnega delovanja naših in nemških podmorskih čolnov je zdaj ta pot skoro zaprta. To se pa pozna. Iz Bombaja v Indiji je bilo skozi Suez le 6000 morskih milj, okoli Afrike jih je 10.450. Iz Honkonga na Kitajskem skozi Suez 9400 milj, okoli Afrike 12.790. Iz Indije se je prišlo po morju v London v 25 dneh, zdaj se rabi 45 dni. To se pa pozna. Zadrege je vsak dan večja. Pri nas je cena pšenice skoro enaka kakor pred vojsko. V Angliji stane 33 K, dobro še enkrat toliko kakor pred vojsko. Panamski kanal ne pomaže prav nič, ker je zdaj zaradi popisov zaprt. Skoro gotovo bo veljal še več sto milijonov kron, preden bo popolnoma izdelan. Torej so naši sovražniki precej na slabšem kakor mi.

Ko je vlada določila najvišje cene za petrolej, so cene pri nadrobni prodaji zelo padle. Na Dunaju so prodajali 1 kg za 40 vinarjev, torej še precej ceneje kakor pri nas. Poprej smo morali čakati cele tedne na petrolej, nikjer ga skoro niso imeli na prodaj. Zdaj ga je povsod zadosti.

Na živinskih semnjih so se izvršile velike izpremembe. Krme za živino je začelo primanjkovati po celem cesarstvu. Kmetje hočejo vso živino, ki je ne morejo prezimiti, kmalu prodati. Tako se je trg prenapolnil, cena govedi je precej padla. Dne 10. t. m. je bilo na Dunaju 3853 govedi. Plačevali so voli: Ia. 2 K 80 vin. do 3 K 26 vin., IIa. 2 K 30 vin. do 2 K 74 vin., IIIa. 2 kroni; krave Ia. 2 K 26 vin. do 2 K 50 v., IIa. 1 K 92 vin. do 2 K 24 vin., IIIa. 1 K 60 vin. do 1 K 90 vin. Suha živina 1 K 08 vin. do 1 K 98 vin. Dunajske cene za slabšo živino so torej pod našimi najvišjimi cenami.

Prešiči so padli na dunajskem trgu pri 1 kg za 1 K do 1 K 50 vin. To veliko nazadovanje so povzročili hrvaški prešiči. Do zadnjega časa je bilo prepovedano s Hrvaške in Slavonije prešiče izvažati. Začetkom januarja je bila prepoved odpravljena; hrvaški prešiči so preplavili avstrijske trge in povsod na cene pritisnili. — Dne 11. t. m. je bilo na Dunaju 7843 prešičev na prodaj. Plačevali so debele: Ia. 4 K 70 vin. do 5 K, IIa. 4 K 20 vin. do 4 K 68 vin., IIIa. 3 K 20 vin. do 4 K 16 vin. Prešiče za meso: Ia. 4 K do 4 K 40 vin., IIa. 3 K 50 vin. do 3 K 92 vin., IIIa. 2 K 60 vin. do

3 K 44 vin. Naši mesarji so veliko zaklanih živali poslali na Tirolsko, kjer ni najvišjih cen. Uvoz tja je menda prost. Gotovo so dobro zaslužili.

× × ×

Najvišje cene za seno in slamo.

Za dobo vojske je poljedelsko ministrstvo določilo 10. januarja cene za seno in slamo: za seno se šteje, navadno seno, detlja, lucerna in dr., za slamo slama od pšenice, rži, ječmena in ovsu. Če prodaja proizvajalec seno nestisnjeno v kozolcu, ne sme cena met. stota presegati:

pri senu 13 K; pri slami, omlačeni s cepcem 9 K, pri slami, omlačeni s strojem, 8 K. Pri stisnjem senu ali slami je dovoljen najvišji prebitek 1'50 K. Veliki trgovec ali kmetijske organizacije pa smejo pribiti k zgorajšnjim najvišjim cenam 2'50 K za meterski stot. Ta cena na debelo velja od nakladalne postaje in ima v sebi komisijske, posredovalne in podobne pristojbine, dovozne stroške in vse izdatke in nakladanje. Če pa proizvajalec sam od nakladalne postaje prodaja naravnost konzumentu, sme pribiti k najvišjim cenam 2 K. Za nadrobno prodajo, to je pri množinah do 20 met. stolov bo določila cene deželna vlada.

Cene veljajo pri gotovem plačilu ob sprejemu; sicer so dovoljene 6 in tričetrtine obresti. Deželna vlada ali v nujnih slučajih tudi okrajno glavarstvo lahko pozove proizvajalce, da seno ali slamo, kar imajo preko lastne potrebe, prodajo za najvišjo ceno.

Najvišje cene za črešnjev in orehov les. Nedavno je nekdo pisal, da bi rad izvedel, kako plačuje vojna uprava orehov les. Izvedeli smo, da je vojaška uprava določila za les, ki se rabi za izdelovanje puškinih kopit, najvišje cene, in sicer za orehov les 5 do 6 K, za črešnjev les pa 2 K 50 h do 3 K za 100 kg.

+ **Dobava sena za vojaštvo.** Deželna vlada je po okrajnih glavarstvih odredila dobavo sena za vojaštvo. K temu je pripomniti sledeče: Deželni odbor je naprosil vojaško oblast, da naj na Kranjskem ne rekvirira več sena, da ne pride naša živinoreja v pretežaven položaj. Na posredovanje deželnega glavarja je c. in kr. vojno ministrstvo prvotno določeno množino sena, ki se ima na Kranjskem oddati vojaštvu, znižalo za eno tretjino in slednjič ukazalo določeno množino. Hkrati se je pa tudi določilo, da posamezni vojaški oddelki ne jemljejo sami sena, ampak ga dobe odkazaneja iz skupne dobave. Koder so torej posamezni vojaški oddelki rekvirirali seno, ali se ga je iz občine na drug način oddalo za vojaštvo, se dotična količina v šteje v predpisano množino. Cena je 13 K. Za prešano seno se plača 1 K 50 h več. Za dovoz na oddajno postajo se priračuna kmetu 2 K. Za slamo, omlačeno s cepcem je maksimalna cena 9 K, omlačeno s strojem 8 K. Doplačilo kakor pri senu.

Ozimina. Nenavadno vreme, ki ga sedaj imamo, je pripomoglo, da so ljudje močno posejali ozimino. Marsikje so se

jali zimsko pšenico še te dni. Tega menda nihče ne pomni. Kar se je sejalo v pričetku meseca decembra, je vse lepo izhajalo. Po vsem vremenu, ki ga imamo sedaj, smemo soditi, da bodo zimske setve ugodno prestale zimo in da se nam ni bati nezgod, ki so pretile, ko je meseca novembra padel prvi sneg in je nastopila stroga zima. Odkar je sneg izginil, so se zimske strni močno popravile.

Romunska moka. V nekaterih krajih že uživajo moko iz Romunije. Tako je n. pr. mestna občina v Wolfsbergu na Koroškem dobila 15.000 kg moke, ki jo prodaja v lastni oskrbi.

Surovi sladkor. Centrala za krmila na Dunaju sporoča, da se bode razdelitev surovega sladkorja na Kranjskem vršila po »Gospodarski zvezi« v Ljubljani. Živinorejci in občine, ki potrebujejo za krmila surovi sladkor, naj se obrnejo na imenovano razdelilnico. — Priglasiti se je do dne 1. februarja.

V prid podjetjem, ki služijo tujskemu prometu, pa so sedaj vsled vojske denarno ogrožena, se je uvedla pri ministrstvu za javna dela — pomožna akcija. Pri c. kr. deželni vladi v Ljubljani je določena posebna deželna komisija, ki se bo prepricavala o prošnjah, v koliko so upravičene ter jih bo predlagala ministrstvu v rešitev. Ta pomožna naprava se bo omejala na tujskemu prometu služeca hotelska podjetja. Podrobneje o tej stvari se lahko izve pri deželni vladi in pri okrajnih glavarstvih v Radovljici, Kamniku in Postojni.

Olivno olje. V okrožju Smirne v Mali Aziji se je natrgalo 40 milijonov kilogramov oljčnih jagod; od te množine je 30 milijonov kilogramov dovoljenih za izvoz v Avstro-Ogrsko.

Kaj bo z denarjem? »Slov. Gospodar« piše: Ljudje se toliko bojijo za ta ljubi denar. Ali je res kakšna nevarnost, da bo denar svojo vrednost izgubil, namreč da mu bo od oblasti določena manjša vrednost? To je izključeno! Država sama ima največji interes na tem, da ne pride do takega poloma. Mi lahko to-le izdamo: V finančnem ministrstvu imajo izdelan načrt, kako takoj spraviti naše državne dohodke in izdatke v ravnotežje, tudi v slučaju, da ne dobimo od nikoder vojne odškodnine. Finančne razmere bodo torej že prvi dan v miru urejene, in zato je polom izključen. Pač pa bodo, če drugače finančnih razmer ni mogoče urediti, davki večji, najsibodo stari ali novi. Nove davke bo morala vpeljati, oziroma stare zvišati država, dežela, okraji in marsikje tudi občina. Plačil bo tudi za kmeta veliko, a dohodkov malo. Denar pa bo imel svojo vrednost. Da bi ga le kaj bilo! Zato pa: Kdor si denarja sedaj ne prihrani, si ga boode pozneje še manj. Plačujte torej dolgove in hranite denar!

Tudi to vemo, da bo cena kmetiskim pridelkom padla, vse pa kar rabi kmet, bo ravno tako drago kakor sedaj, ali pa še dražje.

Z ozirom na to je pač upravičeno, če varčujemo, — dasi je denarja vsled visokih cen poljskih pridelkov in živine med ljudstvom sila veliko.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta št. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katere jamči dežela Kranjska, in jih obrestuje po 4 $\frac{1}{4}$ % brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Za odpravo bolečin v udih se je v zadnjem času pojavilo izredno veliko številu utiralnih sredstev. — Večina njih je že po kratkem času izginila, ker so se pokazala kot brezuspešna. Nastajajo pa vedno nova sredstva, ki se jih ponuja z veliko reklamo. Kdor pa noče delati poskusov z novimi zdravili, uporablja zaupljivo že skoro 20 let preizkušeno in mnogo priporočani Fellerjev rastlinski fluid zn. »Elza-fluid«, odlikovan na več razstavah z zlatimi kolajnami. Iz zahvalnih pisem, katerih je že čez 100.000, je razbrati, kolikokrat je že pomagal, odstraniti čisto zastarele bolečine po udih. 12 steklenic pošlje za 6 kron poštne prosto lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 16 (Hrvaška). — Istotam se pa naročajo tudi Fellerjeve lagodne odvajajoče rabarbarske kroglice zn. »Elza-kroglice«, 6 škatlic poštne prosto samo 4 K 40 v, ki ne dražijo čreves, so docela neškodljive in jako priljubljene. Odlične je Fellerjev črtnik zoper migreno (»Elza-mentolov črtnik«), ki hitro prežene bolečine (1 karton 1 krono. — ec —)

Za naše gospodinje.

Varčevanje s kruhom. Velika razlika je, ako režeš ravno pečen, gorak kruh, ali kruh, ki je star par dni. Kilo kruha izgubi v dveh dneh nekaj gramov teže, ker voda izhlapi; kruh postaja tako bolj prebavljiv in izda več. Uživanje svežega kruha je nespametna razvada in potrata in je jako škodljivo za želodec. To velja posebno za kruh, ki se kupi in ni vsele, dovolj prepečen. Kdor dobi tak še vroč in ne dovolj prepečen kruh, stori najbolje, če ima ogenj, da ga vtakne kar v pečico in ga še nekoliko pripeče. Slabo pečen kruh ne stoji dolgo, kdor ga hoče imeti za dlje časa, ga mora razrezati in posušiti. Kruh, ki se razreže in posuši, dokler je svež, je bolj okusen, kakor če sušiš starega. Iz posušenega ga kruha se naredijo lahko različni cmoki, pečnjaki, tečne juhe; nadrobiš ga lahko tudi v kavo in v mleko. Ako zriblješ kruh in mrve še enkrat posušiš, so mrve še bolj redilne in shraniš jih lahko za par let.

Hruškova torta. (Elzaška jed.) Kilo zimskih hrušk olup, razreži po dolgem in iztrebi osrčje. V žlici vode raztepi $\frac{1}{4}$ kg sladkorja in iztisni vanj sok limone. V tem pari hruške do mehkega, poberi jih lepo s kuhalnico in deni na sito. Ta čas, ko se odcejaajo hruške, zagneti testo iz treh dek moke, treh dek surovega masla, treh dek stolčenega sladkorja, rumenjaka in žlice

ruma. Razvaljaj in pokrij z blekom dno in stene tortinega modla. Nato deni v pečico in peči, dokler ni skoraj pečeno, naloži hruške, polij s stepenim beljakom, naloži beljak vrhu hrušek in speci do kraja.

Različne moke in njih nadomestila. Pšenična moka je najbolj v navadi, dasi smo zdaj v vojski zadovoljni z vsako. Ovsena in ječmenova moka sta bolj redilni, imata v sebi dosti beljakovine in sta, posebej ovsena (seveda brez luskin), najbolj primerna jed za otroke, slabiče in stare ljudi. Ajdova moka je tudi jako redilna; porabi se lahko tudi za povitice, piškote in torte, kruh, samo da se mora, ko se umesi, prav dobro opariti. Ječmenova moka je dobra za prežganje, močnik, pražene žgančke in kruh. Ržena moka je dobra za kruh in piškote, redilne moke, prežganke, vliste testenine, juhe. Testo iz zmesne moke daje dober kruh. Koruzna moka in koruzin zdrob se porabita lahko v vsaki kuhinji; delajo se iz nje vsakojake kuhane in pečene jedi. Njena redilnost je velika. Rižev zdrob se rabi lahko namesto pšeničnega in v sili namesto moke, je posebno primeren za fine piškote, za pogache, ki se zrahljajo s snegom ali s praškom.

Rižev pečnjak: pol kile riževega zdroba operi in kuhaj na posnetem mleku toliko časa, da bo kakor močnik. Tačas postavi kvas iz par žlic mleka, 4 žlic moke in za dober oreh kvasu, in skuhaj pol kile krompirja. Olupi in zmečkaj krompir, preluči ga skozi sito in zamesi z rižem in kvasom. Treba je še malo moke, da se potrosi. Ako prideneš malo sladkorja in masla, bo še boljše. Tak pečnjak nadomestuje v sili tudi kruh. Seveda je zdrob drag, pa se nakuha; drago je pa zdaj vse.

Tedenska pratika.

Petek, 21. januarja: Sv. Agneza (Neža), dev. in muč. († 304.).

Sobota, 22. januarja: Sv. Vincenc, muč. († 304.). — Sv. Anastazija.

Nedelja, 23. januarja. (III. po Razgl. Gosp.) Evangelij: Jezus ozdravi gobavca, ki je klical: »Gospod, ako hočeš, me moreš očistiti.« — Praznuje se zaroka Mar. Dev.

Ponedeljek, 24. januarja: Sv. Timotej, škof in muč. († 97.). — Sv. Babil, muč.

Torek, 25. januarja: Savlova izpreobrnitev. — Sv. Pavla, vdova, († 404.) — Sveta Juventin in Maksim, mučenca. († 363.)

Sreda, 26. januarja: Sv. Polikarp, škof in muč. († 166.).

Četrtek, 27. januarja: Sv. Janez Križostom, škof in muč. († 407.)

Zadnji krajec dne 28. jan., ob pol dveh ponoči.

Solnce vzhaja ob 7. u. 49 m. — z. ob 4. u. 40 m.

Sv. Agneza (Neža).

Malo je sv. devic, ki bi uživale med nami Slovenci tako spoštovanje in čiščenje.

nje, kakor je deviška mladenka Nežika. V svojem 10. letu je napravila ta plemenita Rimljanka obljubo vednega devišstva ter si izvolila Jezusa za svojega ženina. Že njeno ime »Agnus« — jagnje — kaže, da je hotela posnemati božjega Sina, ki se imenuje tudi jagnje božje. Po svojem angelsko čistem življenju je postala zavetnica vseh čistih duš.

Komaj je dosegla 13. leto, se je že slinil okoli nje sin cesarskega namestnika Simfronija. Toda zgladna mladenka se ni zmenila zanj in za njegove darove, marveč mu je neustrašeno in pogumno odgovorila: »Prosim te, odnehaj s svojimi ponudbami, kajti prehitel te je že drug snubec, ki mi je podaril veliko več lepoticja in dragocenosti, ki me je zavezal s prstanom zvestobe, in ki je po stanu in po časti veliko odličnejši od tebe. Njegova plemenitost je vzvišenejša, njegova moč večja, njegova lepota mikavnejša, njegova ljubezen nežnejša, milost bogatejša. Njemu služijo angeli, njegova dišava krepča slabotne, njegov dih ozdravlja bolnike. Ob njegovi ljubezni ostanem večno deviško-čista. Njemu dane besede ne bom nikdar prelomila.«

To govorjenje je spravilo seveda Nežiko pred pogansko sodišče. Ni se pa ustrašila, ko je zagledala mučilno orodje; ni se plašila pred poganskim sodnikom, in tudi ne, ko so ji pretili z muko, ki je bila za njeno deviško in čisto srce — najhujša. Pogumna je zavrnila vse pretnje z besedami: »Jezus Kristus se poteguje za čistost tistih, ki so se mu posvetili in ne bo priustil, da bi mogli zlobneži to čednost uropati. Imam poleg sebe angela Gospodovega, ki me varuje z mogočno roko.«

Zdaj se je začelo za pogumno devico hudo trpljenje. Najhujše nesreče jo je angel varil čudežno obvaroval; ostala je devica ter prešla pri Bogu dvojno krono: devišstva in mučeništva. Končno so jo peljali na rimski trg, stari forum, kjer naj bi zažgala kadilo boginji Minervi. Toda sklenila je roke in zdihnila k Jezusu, naj ji pomaga, da ostane stanovitna. Silno velika množica se je zbrala na trgu. Mnogo izmed navzočih je stanovitnost nežne devojke do solz ganila, četudi so bili pogani. Bila je stanovitna. Meč je presekaj nit življenja sveti mučenici, ko je bila komaj 14 let stara.

Izpiranja vratu s Fellerjevim bolj lajšajočim, razkrajajočim fluidom iz rastlinskih esenc zn.

„ELSA-FLUID“

olajša
dihanje

1° steklenje poštino prosto 6 K. Lekarne E. V. Feller, Stubica, Kizstrg 16 (Hrvaška). Cez 100.000 sah. pišam.

To in ono.

Nepričakovan obisk. Neki dunajski črnovojnik je prišel s fronte na dopust. Ko stopi pri kolodvoru na cestno železnico, debelo pogleda, ker prvič vidi ženskega sprevodnika dajati listke. Smeje se pošali: »No, kako se je v teh mesecih vse izpremenilo; sedaj so ženske postale celo kondukterji!« Pri teh besedah se obrne sprevodnica proti njemu. — »Križ božji, saj to je pa moja stara!« zavpije črnovojnik ter objame sprevodnico. Sopotniki so bili ganjeni ter veseli tako srečnega snidenja.

Vremenski proroki navadno nič dobrega ne napovedujejo, če je januar tako lep, kakor je bil letos v prvi polovici. Tako gorkih zimskih dni, kakor jih imamo sedaj, še stari ljudje ne pomnijo. — Radi izredno milega vremena so po solnčnih robovih začele cveteti razne spomladne cvetke. V šumah pa se opaža, da je leska, ki cvete šele navadno meseca marca, pogrnala rmene cvetne mačice. Na polju se ljudje prav živahno gibljejo: orjejo, sejejo ozimino, režejo, kopljejo v vinogradih itd. Star slovenski pregovor sicer pravi: »Januar gorak, bo kmet siromak,« ali »Januar mil — Bog se usmil!« Kljub temu je sedanje toplo vreme po mnenju strokovnjakov ugodno za razvoj zimskih setev, posebno pa zaradi tega, da se opravijo že sedaj mnoga dela, ki bi prišla sicer na vrsto šele spomladi. — Našim vojakom na prostem in v strelskih jarkih pa že celo privoščimo pohlevno in milo vreme.

Kaj je oče poslal... Tam na Bavarskem v preprosti kmečki koči se je že itak številna družinica pomnožila kar za dva vekavca hkrati: dojčke so prinesli. Dva starejša otroka — petletni fantiček in eno leto mlajša deklica — sta hodila vsak dan na bližnji pristavo k bogatemu posestniku po mleko. Oče teh otrok je na vojski, družina v precejšnji revščini. Ko sta nekega večera omenjena otroka spet prišla po mleko, ju vpraša mlada gospodinja: »Kaj je pa pri vas novega?« — Deklica se ponosno odreže: »Majhne otroke smo dobili.« — »No,« pravi gospodinja, »jaz bi pa že tisto ženo, ki jih je prinesla, pošteno zapodila!« — Nato pristavi deček navidezno v veliki resnosti: »Ja me, dō kōnna mir net fortschick, dō hat uns ja da Vater g'schickt; dōs san ja junge Rusen.« — (Ja veste, teh ne smemo proč poslati; te nam je poslal oče; to sta mlada Rusa.)

Parizanka vredna tri kamele. V neki pariški bolnici se je med ranjenim črnim vojakom iz Afrike in med Parizanko, ki je razdeljevala darove, razvil sledeči pogovor: »Ti biti lepša mala deklica.« »Jaz nisem deklica. Sem omožena, imam tri otroke.« »To nič ne škodi. Ti biti zelo lepa. Ti biti vredna tri kamele.« Parizanka se je čutila vsled te primere zelo užaljeno, zato ji je sestra strežnica stvar pojasnila: »Nasi Afričani vsako stvar cenijo po kamelah. Vi ste lahko zelo ponosni, kajti o meni in mojih tovarišicah je rekel Afričan, da smo vredne samo eno kamelo.«

Moč navade. Sodnik: »Zakaj pa jokate, priča.« Priča: »O jej, saj res. Danes nisem jaz obtoženec.«

Navihana nevesta. Gori v Šleziji je bilo. Mlad par je bil na oklicih. Nekega dne pravi ženini svoji nevesti: »Ti, jaz te ne bom vzel.« — »Zakaj pa ne?« — »Sem si premislil.« — »Dobro«, pravi nevesta; »v zakon ne kaže siliti. Veš, kaj bi te pa vendar prosil? Stvar je taka-le: Če ljudje izvedo, da sem na cedilu ostala, potem ne dobim nobenega ženina več; ti pa ne boš v zadregi za drugo. Naj gre stvar naprej. Na dan poroke bova pa tako-le napravila! Ko ti bo župnik rekel: 'Ali hočeš to tukaj navzočo Ano Jezičnik za ženo vzeti?' — pa porečeš: 'Hočem'. — Ko bo pa mene vprašal, če hočem tebe za moža, bom pa rekla: 'Ne!'

Ženin ni bil dosti prebrisan, da bi našel kak ugovor, pa je privolil. Na dan poroke nagovori župnik ženina s pomenljivim in odločnim vprašanjem; ženin se odreže ter zakliče jasno in zavestno »Da!«. Ko pride na vrsto nevesta, pa tudi odgovori prav tako odločno »Da!«. — »Kaj?« — zarenci ženin ves iz sebe; saj si vendar obljubila, da boš rekla »Ne«. — »Vem«, pravi mlada žena, »pa sem si premislila«. — Kako so potem naredili, zgodovina ne pove.

V ujetništvu ni dobro.

Muke in beg — poddesetnika 27. pp. Franceta Cepudra. Dne 20. septembra 1915 je bil od Srbov ujet Franc Cepuder, doma v Praprečah pri Lukovici. Te dni je prišel domov. V »Slovincu« je popisal svoje doživljaje. Kot ujetnik je moral silno veliko pretrpeti in stradati. Dne 27. oktobra je odpotoval z drugimi ujetniki iz Niša. Na poti so bili neprestano do 15. novembra; spali so na prostem v vodi in blatu in mrazu. Ko so korakali proti Albaniji, so jih gonili, pretepali in suvali. Prišli so v Prizren. Preden so odšli naprej, jim je srbski stotnik zagrozil, da bo vsakdo ustreljen, ki bi omagal in zaostal. Franc Cepuder je sam videl, kako so enega takega reveža, ko ni mogel več naprej, ustrelili. Strelji so se potem v ozadju še večkrat slišali, znamenje, da so jih še več ustrelili. Dne 15. novembra so dospeli čez Dibro do Ochridskega jezera. Tu se je Cepudru posrečilo, da je pobegnil. Kraj mu je bil neznan, a vedel je, da bo kmalu prišel na grška tla. Potoval je ves sestradan štiri noči, podnevi se je pa skrival pred srbskimi vojaki, lazil med skalovjem, bredel globoko vodo. 20. novembra je srečno došel na grška tla. Na polju zapazi nekaj mrve in gre

hitro tje, da se skrije in malo nspi. Ko se prebudi, opazi nekega jezdeca. Gotov ni bil, ali je na grških tleh ali ne, zato vpraša tega jezdeca. Ta jezece je bil Albanec, znal pa je srbsko, zato se je mogel z njim porazgovoriti. Pritrdi mu, da je na grških tleh, pa ga spremi k nekemu grškemu učitelju tamošnje vasi, kateri mu je lepo postregel in ga pogostil. Od tam je odšel k grški glavni straži, kjer so ga izredno prijazno sprejeli. Grški častniki so navdušeni za Avstrijo in Nemčijo. Vsi jima žele zmago, sovražijo pa Anglijo in Francijo, ki sta z nasilnostjo zasedli Solun. V spremstvu grškega vojaka je potoval na prvo železniško postajo v Service. Po potu je imel vsega dovolj jesti; ljudstvo ga je lepo sprejemalo. Od tu ga je poslala grška vojaška oblast v Solun na avstrijsko poslaništvo. Tu so ga lepo očedili, mu dali civilno obleko in 100 drahem denarja, da se je mogel odpeljati v Sofijo. V Sofiji se je zopet oglašil na avstrijskem poslaništvu, kjer je dobil prosto vožnjo po železnici in Donavi ter 10 levov denarja. Iz Sofije se je odpeljal v Lom Palanko, tu se ukrca na ladjo ter se srečno pripeljal v Temešvar. Od tu se je nedavno vrnil v domovino.

Najnovejše z bojišč.

Črnogorci so se vdali. Kralj Nikolaj in črnogorska vlada sta zaprosila, da bi se uvedlo mirovno pogajanje. Avstrija je zahtevala kot predpogoj, da Črnagora nemudoma odloži orožje, kar se je tudi zgodilo. Važnost tega dogodka je neprecenljiva. Avstro-Ogrska žanje sad svoje žilave vztrajnosti. Posledice črnogorske kapitulacije ne bodo izostale.

Pri Oslavju so naše čete zopet zapustile osvojene jarke, ker je bil tja nameril Italijan celo kopo kanonov.

Nasilnost nasproti Grčiji. Iz Sofije je došla novica, da so Francozi in Angleži nenadoma izkrcali čete v Faleronu. Mesto leži vzhodno od Pireja in ima vojno luko. Tudi Korint je baje zaseden. Grčijo bi rado s silo zvalili na svojo stran.

Vprašanja in odgovori.

F. B. — Podlog. V teh zadevah se je obrniti — kar smo že parkrat omenjali — na skupno osrednjo poizvedovalno pisarno

Rdečega Križa. Naslov: »Gem. Zentral-nachweisebureau vom Roten Kreuze — Auskunftstelle für Kriegsgefangene. Wien I., Fischhof 3.«

T. Tr. — Bled: Pojasnilo in naslov naj-dete v predstojećem odgovoru.

M. B. na Suhi — Koroško: Preberite odgovor na prvem mestu med današnjimi »Vprašanji in odgovori«. Pišite na to poizvedovalnico, kjer Vam utegnejo ustreči.

K. Š. — Podbrdo. Ako od moža ne morete dobiti odgovora, skušajte poizvedeti na poštenu uradu, kjer ste denar oddali. Ta urad naj se prepriča, če je bil denar na naslovljenem poštenu uradu dvignjen.

U. V. — Javorje, Istra. Podpora je postavno določena za ženo in otroke. Ako kdo izmed teh umrje, je obsebi umevno, da za dotično osebo podpora preneha, četudi je bila v pomoč družini in je treba namesto nje najeti drugo osebo.

Dobre knjige.

Spillmann, Junaštvo in zvestoba. Zgodovinski roman iz časa francoske revolucije. 3 K, vez. 4 K. — Ta globoko zasnovana povest nam predločuje razmere in dogodke, ki so se vršili po Francoski pred izbruhom in za časa krvave revolucije, ki je hotela prekucniti ves tedanji svetovni red. Posamezna dejanja so tako pretresljiva in dejanje tako živo, da se od knjige ne moremo ločiti, ko jo primemo v roke.

Dekle z biseri. Povest iz Neronove dobe. Cena 2 K 20 vin., vez. 3 K 20 vin. Ta globoko zamišljena povest je zajeta iz življenja ter trpljenja prvih kristjanov. Ob nji doživi bralec razdejanje jeruzalemskega templja ter krasno opisane druge dogodke, ki so nam znani iz sv. pisma in evangelija. Ker je to ena najlepših povesti vseh slovstev, jo vsestransko najtopleje priporočamo.

Alešovec: »Kako sem se jaz likal.« Povest slovenskega trpina. Trije deli 3 K 60 vin. Alešovec je priznan humorist. Njegovi spisi se odlikujejo po poznanju razmer, v katerih je živel slovensko ljudstvo in po ostri domači šali in zabavljici, ki zadene v živo, kamor je namenjena. Razen povesti »Kako sem se jaz likal« se še dobe: »Ljubljanske slike«, podoba ljubljanskega mesta pod drobnogledom. 1 K 80 v., vez. 2 K 60 v., in pa »Ne v Ameriko!« Povest 1 K 50 vin., vez. 2 K 40 vin. Dobe se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

SIROLIN "Roche"

Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha, influenci.

Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsak, ki trpi na trajnem kašlju, lažje je obvarovati se bolezninega izdravit.
2. Osebe s kroničnim kašljem bronhijev, ki s Sirolinom ozdrave.

3. Vodušljivi, katerim Sirolin znafno oledča naduha
4. Skrofuzni otroci, pri katerih učinkuje Sirolin z ugodnim vspehom na splošni počutek.

Dobiva se povsod!

Schicht-Perilo — Vojno-Perilo

Cenejši in najboljši način pranja:

Zamoči perilo nekoliko ur ali preko noči s pralnim praškom »Ženska hvala«. Peri tedaj daljše kakor običajno. Samo malo mila — najboljša Schichtovo milo znamka »Jelena« — je še potrebno, da se dobi najlepše perilo.

Prihrani delo čas, denar in milo.

Ominol je najboljša sredstvo za čiščenje rok, v kuhinji in v hiši.

Zdravo dekle

poštenih starišev, ki ima veselje do otrok, se sprejme v Ljubljani v boljšo hišo. — Ponudba na 154 Upravo »Domoljuba« pod »Pestunja«

Kako pozno je sedaj?

tako se sliši mnogokrat popraševati ljudi, kateri pač imajo uro v žepu ali na steni, ampak svoji lastni uri ne verjamejo, ker je le slaba, netočna, vedno stoječa bazar ura. Kdor nasprotno ima Suttnerjevo uro, ve vedno natanko, kako pozno je.

St. 600	Zepna ura z radijem, ki se ponoči sveti	K 8-40
410	Nikel.-anker.-Roskopf ura	4-10
705	Roskopf ura, kolesje v kam-nih tekoče	5-90
719	Srebrna rem. ura	7-80
720	Srebrna cilind. rem. ura	9-70
1450	Bela kovinasta verižica	2-80
	nikelnasta	1-—
916	Srebrna verižica	3-20
89	Double zlata verižica	5-90

Velika izbira ur za gospode in dame, verižice, prstane, broške, obeske, zapestnice, zavratne verižice, uhane, blago v zlatu in srebru, namizna orodja, daljnogleda itd. v velikem ilustriranem

ceniku z mnogimi podobami

katerega zahtevajte zastonj in poštino pristaga.

Raz o nja se po povzetju ali pa če se denar vnaprej pošlje. Neugajajoče zamenjam. Vse ure so natančno preizkušene.

Lastna tovarna ur v Švici

H. SUTTNER Samsko Ljubljani št. 1

1503 Nima nobene pooblaščenice.

SKRIVALNICA.

Kje je hišni gospodar?

Janez PETERNELJ, predmestje Trata 1, školja Loka, sprejme 77

osienca za m. zaisko obit

Bukovo oglje 120

lepo, suho, kolikor mogoče brez prahu, kdor ga ima na prodaj, naj ga ponudi z navedbo cene, množine in časa oddaje teruki **I. WOSTNER** kleparstvo in inštalacija vodovoda, Novi Vodmat 6, p. Moste pri Ljubljani, najdalje do 1. febr. 1915.

Učenec

repak, se sprejme v trgovino mešanega blaga.

Naslov pove uprava lista pod števil. 122.

Sprejmeta se poštenih staršev

2 učenca

JAKOB KRALJ, sedlar in tapetnik, Železniki, Gorenjsko.

157

Prisiljeni

vsled razmer, zlasti vsled pomanjkanja maščobnih snovi, smo primorani zvišati nadrobne cene znanega izvrstnega

Lysoform-mila

ter določamo od 1. januarja 1916 naprej ceno za kos K 1-60.

Po tej ceni je Lysoform-milo vsled svoje velikosti in kakovosti še vedno zelo poceni v primeri z drugim finim toaletnim milom.

Cena razkuževalnega sredstva **LYSOFORM** ostane začasno še nespremenjena.

Lysoform-tvornice v Ujpest

Dr. Keleti & Muranyi,

kemične tovarne.

Hranilnica kmečkih občin

Dunajska cesta št. 38
v hiši Zadrugne Zveze

v Ljubljani

Nasproti »Bavarskemu dvoru« v bližini mitnice

□□□□□□□□ — Usanovljena leta 1911. — □□□□□□□□

Hranilnica kmečkih občin sprejema in obrestuje hranilne vloge po

4 1/2 %

Rentni davek plačuje iz svojega. — Vložne knjižice drugih denarn. za-

vodov sprejema kot gotov denar ter se obrestovanje ne prekine. —

Hraniln. kmečkih občin v Ljubljani je pupilarno varen zavod, v katerega nalagajo c. kr. sodišča denar mladoletnih. Njeno poslovanje je pod nadzorstvom posebnega komisarja kot zastopnika c. kr. dež. vlade v Ljubljani. Posojila daje na zemljišča, občinam in korporacijam na amortizacijo.

417

U. 196/15/7.

V imenu Njegovega Veličanstva Cesarja!

C. kr. okrajna sodnija na Brdu je o obtožbi opravitelja državnega pravdnštva zoper Franceta Hribarja in Terezijo Sušnik zavoljo prestopka navijanja cen v navzočnosti opravitelja državnega pravdnštva Ignacija Tschamernika kakor javnega obtožitelja, prostih obtožencev po danes dognani glavni razpravi po predlogu javnega obtožitelja, naj se obtoženca kaznujeta, razsodila tako: I. France Hribar, rojen 11. aprila 1876, oženjen posestnik v Pirševem v Tuhinjski dolini; II. Terezija Sušnik, 66 letna, vdova vžitkarica iz Prapreč v Tuhinjski dolini sta kriva, da sta dne 9. septembra 1915 na semnju v Lukovici za Terezijo Sušnik lastnih par volov, katere sta 10 dni preje kupila za 1824 K, zahtevala ceno 2340 K, da sta torej kot sotorilca izkoriščajoč izvanredne, po vojski povzročene razmere, zahtevala za neobhodno potrebne stvari očitno čezmerno ceno in s tem zakrivila prestopke po § 14 ces. odredbe z dne 7. avgusta 1915, št. 228 drž. zak., in se po istem paragrafu obsojata in sicer Terezija Sušnik na 1 teden zavora in 400 K denarne globe, oziroma za slučaj neizterljivosti na nadaljnjih 40 dni zavora in France Hribar pa z uporabo § 260 b kaz. zak. na 4 dni zavora poostrenega s postenjem, po § 389 kaz. pr. r. oba obdoženca pa solidarno povračilo stroškov kazenskega postopanja in vsak zase v plačilo stroškov izvršitve kazni; ob enem se v smislu § 19 ces. odredbe z dne 7. avgusta 1915, št. 228 odredi, da se ta sodba objavi po enkrat v „Slovencu“, „Slovenskem Narodu“ in „Domoljubu“.

C. kr. okrajna sodnija na Brdu, odd. II,
dne 3. januarja 1916.

Lajovic.

Naročate sobotnega „Slovenca“

Iščete se

strežaji za blaznico

na Studencu. — Vojašine prosti možje dobe tu lep zaslužek. — Oglase sprejema Red usmiljenih sester v Ljubljani, deželna bolnica. 90

Najboljše in najcenejše 81

posteljino perje se dobi

pri več kot 50 let priznano najboljšem izvoru

D. SCHNURMACHER, Taus, št. 246 (Češko)

Cene po kakovosti

5 kg od K 10 — naprej

velike postelje . . . K 16 —

Odda se tudi večja količina posteljine prevleke, inleta, odej itd. po nizki ceni. — Pišite še danes!

Cenik in vzorci zastoni ter poštnine priložne.

Kranjska deželna poštarna inšpekcija v Ljubljani.

P. a. dež. živl. in varn. rezo. in varn. zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživetje in smrt, otroških dol., rentna in ljudska, neugodna in tamsivna zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije. Udeležba na dividendah pri živl. enski zavarov. že po prvem letu.

Stanje zavarovanj koncem 1914 K 173.490.838.—

Stanje gar. fondov koncem 1914 K 48.732.227.76

V letu 1914 se je izplačalo za-

varovanecem na dividendah

čistega dobička K 432.232.66

Kar komeriva skleniti življenjske zavarovanje veljavno hkrati za vojno

zavarovanje, saj se v istem letu obrne da gotovo zavarovanje podružnice.

Prospekti zastoni in poštnine priložne.

Sposobni zastopniki se sprej-

mejo po najugodnejšim pogoji.

Marije Terezije cesta 12.

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je:

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov
Ljubljana, Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med eno s sgradbom, 2. vse premično blago, mobilije, polaki, orodje, stroje, živino, zvonove in enake, 3. vse polske, pridatke, štita in krmo, 4. zvonove proti prelomu, 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživetje in druge kombinacije in proti neugodam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za deželno in državno zavarovalnico, od katere ima tudi deželni odbor kranjski podružnico.

Varnostni zalogi in udine, ki so znašale 1. 1912 K 673.250.17, so poškodile koncem 1. 1913 na K 735.147.17. Torej, čimverje zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolj bo rasteel zalogi.

Ponudbe in pojasnila daje ravnateljstvo, glavno poverjenstvo v Celju in na Preseku, kakor tudi po vseh farah nastavljeni poverjeniki.

Cene primerne, hitra cenitev in takojšnje izplačilo.

Stanje vlog čez 23 milijonov kron.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklesičeva cesta št. 6, prilijče, v lasni hlini nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkevijo

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki, temveč

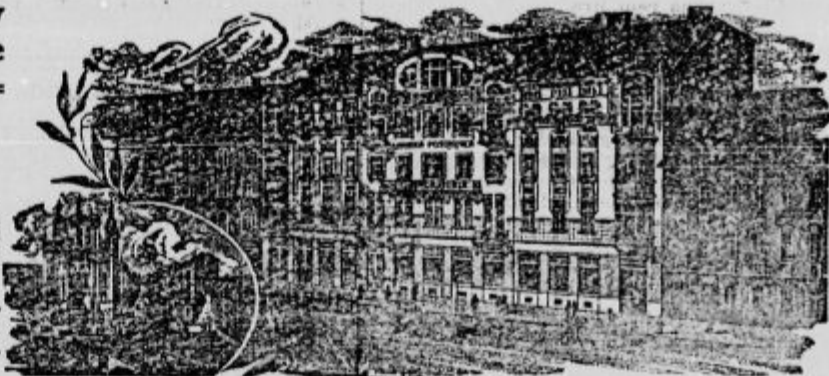
tudi cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po **4 ³/₄ %**

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih obresti 4.75 kron na leto.

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.

Za domačo

semensko detelijo, proso, laneno seme in konopljo

je najboljši kupec **Franc Pogačnik**, trgovina s semeni in deželnimi pridelki v Ljubljani, Dunajska cesta 36, nasproti mitnice. 2780

Izberne so je občestvo za vojake v vojski in sploh za vsakega kot najboljšo

bol oblažajoče mazanje

pri prehlajenju, reumatizmu, gibah, infuenci, preni, vratni in bolesti v hrbtu

Dr. Richter-ja

Sidro-Liniment. capitol compon.

Nadomestilo **Sidro-Pain-Expeller.**

Steklenica krou. — 30, 1'40, 2'—

Dobiva se v lekarnah ali direktno v Dr. Richter-ja lekarni „Pri zlatem levu“, Praga, I., Elizabetna cesta 6.

Dnevno raspošiljanje.

Edino dobri in solidni stroji so samo „Gritzner“ in „Afrana“

Prednosti: kroglični tek, biserni uhod (Peristich). Pouk o vzeženju in krpanju brezplačno v hiši.

Edina tovar, založba šivalnih strojev

Josip Peteline
Ljubljana

blizu franc. mostu, 3. hiša za vodo.

10letna garancija.

Vojne ure na zapestnico

iz nikla ali jekla K 10' — 12' — 14' —, z radijevo svetilno ploščo K 14' — 16' — 18' —, z la kolesjem K 22' — 24' — 30' —, z radijevo svetilno ploščo K 28' — 30' — 32' —, s precizijaskim kolesjem K 44' —, srebrna ura zapestnico K 18' — 20' — 22' — zlatna ura na zapestnico K 70' — 80' — 100' —

Bleto jamstvo. Zamena dovoljena ali denar nazaj. Pošilja se po povzetju; na bojno polje proti vpslatvi zneska in 30 v poštino.

Prva tovarna ur JAN KONRAD,
c. kr. dvorni založnik, Brnx št. 78; (Češko).
Glavni cenik zastoj in poštnine prosto.

Proti peki potic

se je v zadnjem času mnogo pisalo. Po mnenju strokovnjakov je pa ravno sedaj, ko odpade na vsakega prebi-

Izdaja konzorcij „Domoljuba“.

Najden denar

2570

pomenja naše najnovejše poročilo o srečkah, vsebuje srečkovno skupino šte. 5 na 50 mesečnih obrokov po samo 3 krone z glavnimi dobikli

180.000 kron.

Poročilo se pošilja brezplačno.

Srečkovno zastopstvo 12, Ljubljana.

500K

Vam plačam ako Vam 400 kurjih oči, bradavice in trde kože tekoni 3 dni s korenino brez bolečin ne odpravi

RIA-BALSAM.

Cena lonku s jamstvenim pismom K 1'—, 3 lončki K 2'60, 6 lonkov K 4'60.

Kemeny, Kaschau (Kassan) L., poštni predal 12 12, Ogrsko.

Kuverte s firmo,
- - pisma, - -
- račune itd -

izvršuje natančno po

: naročilu :
: Katoliška :
: tiskarna :
v Ljubljani.

100 litrov zdrave domače pijače,

osvežujoče, dobro in zelo gaseče si lahko vsak sam priredi z malimi stroški. V vsaki hiši so snovi za ananase, jabolčnik, grenadine, malinovec, poprova meta, muškatni, pomerančnik, dišeča perla, vijanevec. Ta pijača se lahko poleti z različnimi hladnimi posodi pa vroča mesto razina in gibanja. Skaziti se ne more. Snovi z natančnim navodilom stanejo K 4'60 franko po povzetju. Na 5 takih porcij dam eno povrhu. Za gospodarstva, tovarne, delavnice in neprerabljive vrednosti, ker delavce ta pijača osveži in ne upijani, vseh česar ne izgube nič na svoji delazmožnosti.

Jan Grolich, drogerija „Pri angelu“, Brno 641, Morava. 2599

Denarja ni

draginja je vedno večja, zaslužek pa majhen. Ako boste malim trgom doma v svojem kraju koto 10 K na dan zmanjšati, pošljite za posredstvo v pismo znamko za 10 vin in svoji ustanovi naslov na

JOSIP BRTIČ
Mirska cesta 30, Kranjsko.

Opravitilo je pripravno za maske in ženske.

Kava

50 % ceneje!

Ameriška štedilna kava, lepo dišeča, izdatna in stekljiva 5 kg vreča za posredstvo K 12'50 post. prosto po povzetju. Pol kilograma prvovrstnega čaja za K 2'50 tudi 50 kom. razgl. lepih razglodnic pošlje za K

A. Schapira št. 473,
KROV KAVO IN ČAJ.

TISZABOGDANY,
Ungarn.

Ustanovljeno leta 1893. Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega. Zunanji vlagatelj so za pošt-

5 %

ljanje denarja na razpolago brezplačno položnice poštne hranilnice.

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let, pa tudi izven odsekov proti poljubno dogovorjenim odplačilom. — Dovoljujejo se ranžijska posojila proti zaznambi na plačo in zavarevalni polici ali proti poroštvo.

Prospekti na razp'oago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 K. Deležnikov je bilo koncem leta 1913 2492 z 17406 deleži, ki predstavljajo jamstvene glavnice za 6.788.340 K.

Načelstvo:

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stolni kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani.

II. podpredsednik:

Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Člani: **Fran Borštnik**, c. kr. profesor v p. v Ljubljani; **Ignacij Zaplotnik**, katehet v Ljubljani; **Ivan Dolenc**, c. kr. profesor v Ljubljani; **dr. Jožef Grušen**, stolni kanonik v Ljubljani; **Anton Koblar**, dekan v Kranju; **dr. Jakob Mohorčič**, odvetnik kandidat v Ljubljani; **dr. Fran Capež**, odvetnik v Ljubljani; **E. Remec**, ravnatelj trg. sole v Ljubljani; **Anton Sušnik**, c. kr. gimn. profesor v Ljubljani; **dr. Viljem Schweitzer**, odvetnik v Ljubljani; **dr. Aleš Ušeničnik**, prof. bogoslovja v Ljubljani; **Fran Verbič**, c. kr. gimn. prof. v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: **Anton Kržič**, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: **Anton Cadež**, katehet v Ljubljani; **Ivan Mlakar**, profesor v Ljubljani; **K. Gruber**, c. kr. št. rač. official v Ljubljani; **Avguštin Zajc**, c. kr. rač. revident in posestnik v Ljubljani.

valca le omejena količina moke, peka priprostih, sladkorja bogatih potic zelo priporočati, ker je sladkor, katerega je zadosti, ne samo nadomestilo za manjkajočo mast pri prehrani, temveč pride, kar se tiče redilne vrednosti, še ceneje, kot fina moka. Pecite tedaj potice po dr. Oetker-jevih receptih, dajte Vašim otrokom vsak dan tako redilne in slastne

pudinge pripravljene iz dr. Oetker-jeva praška za puding, mleka in sladkorja. Recepti za vojne močnate jedi in pecivo so na razpolago zastoj pri

dr. Oetker-ju, tovarna hranil.

Baden pri Dunaju.

Odgovorni urednik Jožef Gostinčar, državni poslanec.

Tiskala Katoliška tiskarna.